

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยครั้งนี้เป็นการพัฒนารูปแบบการสอนอ่านของนักเรียนที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ โดยวิธีการสอนอ่านเป็นคำจากกระบวนการที่หลากหลายผ่านหนังสืออ่านประกอบที่สร้างด้วยตนเอง ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ในหัวข้อต่าง ๆ ดังนี้

1. องค์ความรู้เกี่ยวกับนักเรียนที่มีปัญหาทางการเรียนรู้

- 1.1 ความหมายของนักเรียนที่มีปัญหาทางการเรียนรู้
- 1.2 สาเหตุของนักเรียนที่มีปัญหาทางการเรียนรู้
- 1.3 ประเภทของนักเรียนที่มีปัญหาทางการเรียนรู้
- 1.4 ลักษณะของนักเรียนที่มีปัญหาทางการเรียนรู้
- 1.5 การคัดแยกนักเรียนที่มีปัญหาทางการเรียนรู้
- 1.6 ลักษณะของนักเรียนที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ด้านการอ่าน

2. องค์ความรู้เกี่ยวกับการอ่าน

- 2.1 ความหมายของการอ่าน
- 2.2 ความสำคัญของการอ่าน
- 2.3 จุดมุ่งหมายของการอ่าน
- 2.4 การสอนอ่านเป็นคำ
- 2.5 ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการสอนอ่านเป็นคำ

3. องค์ความรู้เกี่ยวกับเทคนิคการวิเคราะห์งาน

- 3.1 ความหมายของการวิเคราะห์งาน
- 3.2 ประโยชน์ของการวิเคราะห์งาน
- 3.3 วิธีวิเคราะห์งาน
- 3.4 ผลการวิเคราะห์งาน

4. องค์ความรู้เกี่ยวกับภูมิปัญญาท้องถิ่น

- 4.1 ความหมายของภูมิปัญญาท้องถิ่น

- 4.2 ประเภทของภูมิปัญญาท้องถิ่น
- 4.3 ความสำคัญของภูมิปัญญาท้องถิ่น
- 4.4 รูปแบบการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในการจัดการศึกษา

5. องค์ความรู้เกี่ยวกับหนังสืออ่านประกอบ

- 5.1 ความหมายของหนังสืออ่านประกอบ
- 5.2 ลักษณะของหนังสืออ่านประกอบ
- 5.3 ประโยชน์ของหนังสืออ่านประกอบ
- 5.4 การสร้างหนังสืออ่านประกอบ
- 5.5 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับจิตวิทยาเด็กกับหนังสืออ่านประกอบที่สร้างด้วย

ตนเอง

6. แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

- 6.1 แนวคิดและความสำคัญของการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
- 6.2 หลักในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
- 6.3 ตัวบ่งชี้การเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
- 6.4 เทคนิคการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

7. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

- 7.1 งานวิจัยในประเทศ
- 7.2 งานวิจัยต่างประเทศ

1. องค์ความรู้เกี่ยวกับนักเรียนที่มีปัญหาทางการเรียนรู้

1.1 ความหมายของนักเรียนที่มีปัญหาทางการเรียนรู้

เบญจพร ปัญญา (2542 : 4) ได้ให้ความหมายของนักเรียนที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ไว้ว่า นักเรียนที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ เป็นความบกพร่องในกระบวนการเรียนรู้ที่แสดงออกมาในรูปของปัญหาการอ่าน การเขียน การสะกดคำ การคำนวณ และเหตุผลเชิงคณิตศาสตร์ เกิดจากการทำงานที่ผิดปกติของสมอง ทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำกว่าที่ควรจะเป็น โดยพิจารณาจากผลการเรียนเปรียบเทียบกับระดับเขาวนปัญญา

ผดุง อารยะวิญญู (2542 : 2) ได้ให้ความหมายของนักเรียนที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ว่าหมายถึง นักเรียนที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ (Learning Disabilities) คือ เป็น

นักเรียนที่มีความบกพร่องในกระบวนการทางจิตวิทยา ทำให้นักเรียนมีปัญหาทางการใช้ภาษา ทั้งในการฟัง การอ่าน การพูด การเขียน และการสะกดคำ หรือมีปัญหาในการเรียนวิชา คณิตศาสตร์ ปัญหาดังกล่าวมิได้มีสาเหตุมาจากความบกพร่องทางร่างกาย แขน ขา ลำตัว สายตา การได้ยิน ระดับสติปัญญา อารมณ์ และสภาพรอบตัวนักเรียน

สันสนีย์ ฉัตรคุปต์ (2543 : 3) กล่าวถึงกฎหมายว่าด้วยการศึกษาสำหรับผู้ที่มีความบกพร่อง (Individuals with Disabilities Education Act – IDEA) ซึ่งเป็นกฎหมายที่ เรียกว่า Public Law 101 – 476 ของประเทศสหรัฐอเมริกา ซึ่งเดิมคือกฎหมายที่ Public Law 94 – 142 ได้ให้คำจำกัดความของความบกพร่องทางการเรียนรู้หรือ แอลดี (Learning Disabilities - LD) ไว้ว่า ความบกพร่องในกระบวนการทางจิตวิทยาขั้นพื้นฐานอย่างใดอย่าง หนึ่งหรือมากกว่านั้น ที่เกี่ยวข้องกับการทำความเข้าใจภาษา หรือเกี่ยวข้องกับการใช้ภาษา ไม่ว่าจะเป็ภาษาพูดหรือภาษาเขียน ซึ่งอาจแสดงออกมาทางความสามารถที่ไม่สมบูรณ์ใน การฟัง การคิด การอ่าน การเขียน การสะกดคำหรือการคำนวณทางคณิตศาสตร์

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2543 : 9) ได้ให้ ความหมายนักเรียนที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ หมายถึง นักเรียนที่มีความบกพร่องใน กระบวนการทางจิตวิทยา ทำให้มีปัญหาในการใช้ภาษา ทั้งในการฟัง การพูด การอ่าน การเขียน และการสะกดคำ หรือมีปัญหาทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ ปัญหาดังกล่าวมิได้มี สาเหตุมาจากความบกพร่องทางร่างกาย แขน ขา ลำตัว สายตา การได้ยิน ระดับสติปัญญา อารมณ์ สภาพจิตและสภาพแวดล้อมรอบตัวเด็ก

เรโนลด์ และ เบริช (Reynolds and Birch, 1977 : 115) กล่าวไว้ว่า นักเรียนที่ มีปัญหาทางการเรียนรู้ หมายถึง นักเรียนที่มีความบกพร่องเกี่ยวกับกระบวนการทาง จิตวิทยา ความบกพร่องนี้เกี่ยวกับการใช้ภาษาของเด็กทั้งภาษาพูดและภาษาเขียน นักเรียนที่ มีปัญหาในด้านการฟัง การคิดการพูดคุยกับผู้อื่น การอ่าน การสะกดคำหรือการเรียนวิชา คณิตศาสตร์ รวมไปถึงนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการรับรู้ การได้รับบาดเจ็บทางสมอง แต่ไม่รวมไปถึงนักเรียนที่มีปัญหาอันเกิดจากความบกพร่องทางสายตา ทางการได้ยิน และ ทางการเคลื่อนไหว ปัญญาอ่อน ความบกพร่องทางอารมณ์และความเสียเปรียบทาง สภาพแวดล้อม

สมิท และคนอื่น ๆ (Smith and Others, 1995 : 101) ให้ความหมายของ นักเรียนที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ว่า เกิดจากความบกพร่องทางพันธุกรรมทำให้เด็กมีปัญหา ยุ่งยากในการดำเนินชีวิตประจำวัน การแสดงออกทางพฤติกรรม การรับรู้ทางสังคม และ

การมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลอื่น ซึ่งแสดงออกในลักษณะของการฟัง การพูด การอ่าน การเขียน และการสะกดคำ หรือมีปัญหาทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ ปัญหาดังกล่าวเป็นลักษณะเฉพาะของแต่ละคน และไม่ได้รวมถึง เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ความบกพร่องทางประสาทสัมผัส ปัญหาทางพฤติกรรม ความแตกต่างทางวัฒนธรรม เลอร์เนอร์ (Lerner, 1997 : 4) กล่าวถึงความบกพร่องทางการเรียนรู้ว่า ไม่รวมถึงเด็กที่มีปัญหาทางการเรียนอันเนื่องมาจากความบกพร่องทางการมองเห็น การได้ยิน และการเคลื่อนไหว ความบกพร่องทางสติปัญญา ปัญหาด้านอารมณ์ หรือเด็กที่ด้อยโอกาส เนื่องจากสภาพแวดล้อม วัฒนธรรมหรือเศรษฐกิจ

จากความหมายดังกล่าว สรุปได้ว่า นักเรียนที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ หมายถึง นักเรียนที่มีความบกพร่องทางกระบวนการทางจิตวิทยา ซึ่งทำให้นักเรียนมีความลำบากหรือมีปัญหาในด้านทักษะการฟัง การพูด การอ่าน การเขียน และการสะกดคำ และการให้เหตุผลทางคณิตศาสตร์ มีปัญหาในการเรียนรู้หรือทำความเข้าใจสิ่งที่เรียน เป็นผลมาจากความผิดปกติของสมอง ส่วนกลาง ซึ่งส่งผลต่อการรับรู้ของนักเรียน ซึ่งปัญหาดังกล่าวไม่ได้มีสาเหตุมาจาก ความบกพร่องทางด้านร่างกาย การมองเห็น การได้ยิน ความบกพร่องทางด้านสติปัญญา อารมณ์ และสภาพแวดล้อมต่าง ๆ รอบตัวนักเรียน

1.2 สาเหตุของนักเรียนที่มีปัญหาทางการเรียนรู้

ผดุง อารยะวิญญู (2542 : 7 - 8) กล่าวว่า ความบกพร่องทางการเรียนรู้ ก่อให้เกิดปัญหาในการเรียน เนื่องจากนักเรียนไม่สามารถเรียนได้ดีเท่ากับนักเรียนปกติทั่วไป การค้นหาความบกพร่องของนักเรียนส่วนมากเป็นหน้าที่ของบุคลากรทางสาธารณสุข บุคลากรทางการศึกษา อาจจำเป็นต้องรับรู้ไว้ เพื่อจะได้หาทางจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับปัญหาของนักเรียนต่อไป สาเหตุของความบกพร่องนี้อาจจำแนกได้ดังนี้

1. การได้รับบาดเจ็บทางสมอง

บุคลากรทางการแพทย์ที่ศึกษาเกี่ยวกับนักเรียนที่มีปัญหาในการเรียนรู้ ในหลายประเทศมีความเชื่อว่า สาเหตุสำคัญที่ทำให้นักเรียนเหล่านี้ ไม่สามารถเรียนรู้ได้คือนั้น เนื่องมาจากการได้รับบาดเจ็บทางสมอง อาจจะเป็นการได้รับบาดเจ็บก่อนคลอด ระหว่างคลอด หรือหลังคลอดก็ได้ การบาดเจ็บนี้ทำให้ระบบประสาทส่วนกลาง ไม่สามารถทำงานได้เต็มที่ อย่างไรก็ตามการได้รับบาดเจ็บไม่รุนแรงนัก สมองและระบบประสาทส่วนกลางยังทำงานได้ดีเป็นส่วนใหญ่ มีบางส่วนเท่านั้นที่บกพร่องไปบ้าง ทำให้นักเรียนมีปัญหาใน

การรับรู้ ซึ่งส่งผลโดยตรงต่อการเรียนรู้ของนักเรียน แต่ปัญหานี้ยังไม่เป็นที่ยอมรับทั้งหมด เพราะนักเรียนบางรายอาจเป็นกรณียกเว้นได้

2. กรรมพันธุ์

งานวิจัยเป็นจำนวนมาก ระบุตรงกันว่า ความบกพร่องทางการเรียนรู้ บางอย่างสามารถถ่ายทอดทางกรรมพันธุ์ได้ ดังจะเห็นได้จากการศึกษาเป็นรายกรณีพบว่า นักเรียนที่มีปัญหาทางการเรียนรู้บางคน อาจมีพี่น้องที่เกิดจากท้องเดียวกัน มีปัญหาทางการเรียนรู้เช่นกันหรืออาจมีพ่อแม่ พี่ น้อง หรือญาติใกล้ชิดมีปัญหาทางการเรียนรู้เช่นกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งปัญหาในการอ่าน การเขียน และการเข้าใจ มีรายงานการวิจัยที่น่าเชื่อถือได้ว่านักเรียนฝาแฝดที่เกิดจากไข่ใบเดียวกัน เมื่อพบว่าฝาแฝดคนหนึ่งมีปัญหาในการอ่าน ฝาแฝดอีกคนหนึ่งมักมีปัญหาในการอ่านด้วย แต่ปัญหานี้ไม่พบบ่อยนักสำหรับฝาแฝดที่มาจากไข่คนละใบ จึงอาจกล่าวโดยสรุปได้ว่าปัญหาทางการเรียนรู้อาจสืบทอดทางกรรมพันธุ์ได้

3. สิ่งแวดล้อม

สาเหตุทางสภาพแวดล้อมในที่นี้ หมายถึง สาเหตุอื่น ๆ ที่ไม่ใช่ การได้รับบาดเจ็บทางสมอง และกรรมพันธุ์ เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นกับนักเรียนภายหลังการคลอด เมื่อนักเรียนเติบโตขึ้นมาในสภาพแวดล้อมที่ก่อให้เกิดความเสี่ยง เช่น การที่นักเรียนมี พัฒนาการทางร่างกายล่าช้า ด้วยสาเหตุบางประการ การที่ร่างกายได้รับสารบางประการอัน เนื่องจากสภาพมลพิษในสิ่งแวดล้อม การขาดสารอาหารในวัยทารก และในวัยเรียน การสอน ที่ไม่มีประสิทธิภาพของครู ตลอดจนการขาด โอกาสในการศึกษา เป็นต้น แม้ว่าองค์ประกอบ ทางสภาพแวดล้อมเหล่านี้จะไม่ใช่สาเหตุที่ก่อให้เกิดความบกพร่องทางการเรียนรู้โดยตรง แต่องค์ประกอบเหล่านี้ อาจทำให้สภาพการเรียนรู้ของนักเรียนมีความบกพร่องมากขึ้น

เบญจพร ปัญญา (2543 : 4) กล่าวถึงสาเหตุของนักเรียนที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ไว้ว่า

1. พยาธิสภาพของสมอง การศึกษาเด็กที่มีบาดแผลทางสมอง เช่น คลอดก่อนกำหนด ตัวเหลืองหลังคลอด ฯลฯ แต่มีสติปัญญาปกติ พบว่ามีปัญหาการอ่านร่วมด้วย
2. ความผิดปกติของสมองซีกซ้าย โดยปกติสมองซีกซ้ายจะควบคุม การแสดงออกทางด้านภาษา และสมองซีกซ้ายจะมีขนาดโตกว่าซีกขวา แต่เด็กที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ (Learning Disabilities - LD) สมองซีกซ้ายและซีกขวามีขนาดเท่ากัน และมีความผิดปกติอื่น ๆ ของสมองซีกซ้ายด้วย

3. ความผิดปกติของคลื่นสมอง เด็กที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ จะมีคลื่นอัลฟาที่สมองซีกซ้ายมากกว่าเด็ปกติ

4. กรรมพันธุ์ นักเรียนที่มีปัญหาการอ่านบางรายมีความผิดปกติของโครโมโซมคู่ที่ 15 และสมาชิกของครอบครัวเคยเป็นที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ โดยที่พ่อแม่มักเล่าว่า เมื่อตอนเป็นเด็กตนเคยมีลักษณะคล้ายกัน

5. พัฒนาการล่าช้า เดิมเชื่อว่านักเรียนที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ มีผลจากพัฒนาการล่าช้า แต่ปัจจุบันไม่เชื่อเช่นนั้น เพราะเมื่อโตขึ้นนักเรียนก็ไม่ได้หายไปจากโรคนี้ จากสาเหตุดังกล่าวข้างต้นพอสรุปได้ว่า นักเรียนที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ มักมีสาเหตุมาจากการที่สมองได้รับบาดเจ็บทั้งก่อนคลอด ระหว่างคลอด และหลังคลอด และสมองซีกซ้ายเป็นตัวควบคุมการแสดงออกทางด้านภาษา มีความผิดปกติ ก็จะมีขนาดเท่ากับสมองซีกขวา รวมถึงด้านพันธุกรรมและสภาพแวดล้อมที่ทำให้ความบกพร่องทางการเรียนรู้เพิ่มความรุนแรงขึ้น

1.3 ประเภทของนักเรียนที่มีปัญหาทางการเรียนรู้

บุคคลที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ อาจจำแนกได้หลายประเภท นักวิชาการศึกษาพิเศษ อาจจัดหมวดหมู่ของบุคคลที่มีปัญหาในการเรียนรู้แตกต่างกัน ขึ้นอยู่กับองค์ประกอบหลายประการ ปัญหาในการเรียนรู้อาจแฝงอยู่ในนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษประเภทอื่น ๆ ด้วย เช่น บุคคลที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน บุคคลที่มีความบกพร่องทางการเห็น บุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา หรือแม้แต่นักเรียนที่มีความสามารถพิเศษ บุคคลที่มีปัญหาในการเรียนรู้ อาจจำแนกเป็นประเภทต่าง ๆ ตามลักษณะของปัญหาในการเรียนเป็น 4 ด้านใหญ่ ๆ ดังนี้

1. ด้านพุทธิพิสัยหรือการรู้จัก เช่น การคิดและการแก้ปัญหา
2. ด้านภาษา ได้แก่ การพูด การเขียน การอ่าน
3. ด้านกลไกการเคลื่อนไหว เช่น การประสานงานกันของอวัยวะต่าง ๆ

ในร่างกาย

4. ด้านสังคม เช่นความสัมพันธ์กับเพื่อน ๆ

ผดุง อารยะวิญญู (2542 : 18) ได้จำแนกนักเรียนที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ เป็นประเภทต่าง ๆ ตามลักษณะของปัญหาในการเรียนของนักเรียน ดังนี้

1. ความบกพร่องทางการฟังและการพูด

นักเรียนบางคนอาจมีปัญหาเพียงเล็กน้อยบางคนอาจมีปัญหามากในระดับที่รุนแรงแตกต่างกันไป สภาพความบกพร่องทางการฟัง เป็นผลมาจากการ ได้รับความเจ็บทางสมอง นักเรียนบางคนอาจพูดไม่ชัด เช่น การพูดด้วยเสียงขึ้นจมูก การพูดติดอ่าง

2. ความบกพร่องทางการอ่าน

นักเรียนที่อ่านไม่ออกเขียนไม่ได้ อาจมีสาเหตุมาจากองค์ประกอบหลาย ประการ บางคนอาจขาดเรียนบ่อย เพราะต้องช่วยบิดา มารดา ในการประกอบอาชีพ บางคนต้องหาเลี้ยงครอบครัว จึงทำให้ไม่ยอมมาโรงเรียน บางคนพูดภาษาถิ่นมาแต่กำเนิด เมื่อมาเรียนภาษาไทยที่ใช้ภาษากลางในโรงเรียน จึงทำให้นักเรียนเรียนได้ไม่ดี เพราะอิทธิพลของภาษาถิ่น ที่มีโครงสร้างของเสียงพูด คำ และประโยคต่างกัน นักเรียนขาดความมั่นใจในการพูด ขาดแรงจูงใจในการเรียน ขี้เกียจ จึงทำให้อ่านไม่ออก เขียนไม่ได้

3. ความบกพร่องทางการเขียน

การเขียนเป็นทักษะสูงสุดในกระบวนการทางภาษา ซึ่งประกอบด้วยทักษะทางการฟัง การอ่าน การพูด การเขียน การเขียนเป็นการแสดงออก ซึ่งการเขียนจะต้องนำคำในภาษามาร้อยเรียงกันอย่างเป็นระบบ และถูกต้องตามหลักภาษาไทย นักเรียนที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ มักมีความบกพร่องในการเรียงลำดับ ซึ่งเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้นักเรียนไม่สามารถเขียนหนังสือได้

4. ความบกพร่องทางคณิตศาสตร์

คณิตศาสตร์เป็นวิชาที่ประกอบขึ้นด้วยสัญลักษณ์เช่นเดียวกับวิชาภาษาไทย นักเรียนที่มีความบกพร่องในการรับรู้เกี่ยวกับสัญลักษณ์ อาจมีปัญหาในการเรียนคณิตศาสตร์

5. ความบกพร่องทางกระบวนการคิด

นักเรียนที่มีปัญหาทางการเรียนรู้เป็นจำนวนมาก มีความลำบากในการคิด กระบวนการให้เหตุผล หรือการกำหนดแนวความคิดรวบยอด เช่น คนปกติทั่วไปจะมองที่ภาพรวมของวัตถุก่อน จึงมองส่วนย่อย จะมองคุณทั้งตัวก่อนว่าเขาเป็นคน แล้วพิจารณารายละเอียดว่าเขาเป็นผู้หญิงหรือผู้ชาย เขาเหมือนญาติพี่น้องเราหรือไม่ เป็นต้น แต่นักเรียนที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ อาจไม่มองเช่นนั้น

6. ความบกพร่องทางด้านอื่น ๆ

ความบกพร่องทางด้านอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง อาจจำแนกออกเป็น 3 ด้าน คือ ความบกพร่องเกี่ยวกับสมาธิ ความบกพร่องด้านการรับรู้ และความบกพร่องด้านการเคลื่อนไหว

เบญจพร ปัญญา (2543 : 6) ได้แบ่งประเภทของนักเรียนที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ ออกเป็น 4 ประเภทคือ

1. ความบกพร่องด้านการเขียนและการสะกดคำ
2. ความบกพร่องด้านการอ่าน
3. ความบกพร่องด้านการคำนวณและเหตุผลเชิงคณิตศาสตร์
4. ความบกพร่องหลาย ๆ ด้านร่วมกัน

จะเห็นได้ว่า นักเรียนที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ จำแนกได้หลายประเภทตามที่นักวิชาการหรือนักจิตวิทยา ได้จัดหมวดหมู่ไว้แตกต่างกันไป ตามลักษณะของปัญหาหรือความบกพร่องที่เกิดขึ้น

1.4 ลักษณะของบุคคลที่มีปัญหาทางการเรียนรู้

ผดุง อารยะวิญญู (2542 : 3 – 4) กล่าวว่า ลักษณะของนักเรียนที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ มีดังนี้

1. มีความบกพร่องทางการพูด
2. มีความบกพร่องทางการสื่อสาร
3. มีปัญหาในการเรียนในกลุ่มวิชาทักษะ
4. มีปัญหาในการสร้างแนวความคิดรวบยอด
5. การทดสอบผลการเรียนให้ผลไม่แน่นอนยากแก่การพยากรณ์
6. มีความบกพร่องด้านการรับรู้
7. มีความบกพร่องทางการเคลื่อนไหว
8. มีอารมณ์ไม่คงที่ บางครั้งระเบิดอารมณ์ใส่ผู้อื่น
9. ลักษณะการนอนไม่คงที่ บางครั้งหลับ บางครั้งไม่หลับ ไม่เป็นเวลา

แน่นอน

10. มีพฤติกรรมไม่คงเส้นคงวา
11. เสียสมาธิง่าย มีช่วงความสนใจสั้น
12. แสดงพฤติกรรมแปลก ๆ
13. มีปัญหาในการสร้างความสัมพันธ์กับเพื่อน

14. มีความจำระยะสั้น
15. โยกตัวหรือผกศัรหะบ่อย ๆ

เบญจพร ปัญญาขง (2543 : 9) แบ่งลักษณะของความบกพร่องทางการเรียนรู้ของนักเรียนที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ เป็น 4 ลักษณะ ดังนี้

1. ความบกพร่องด้านการเขียนและสะกดคำ นักเรียนจะแสดงลักษณะต่าง ๆ ออกมาคือ

- 1.1 การเขียนพยัญชนะ จะลากเส้นวน ๆ ไม่รู้ว่ามีวนหัวเข้าใน หรือ ออกนอก ขีดวน ๆ ซ้ำ ๆ
- 1.2 เรียงลำดับอักษรผิด เช่น สถิติ เป็น สติติ
- 1.3 เขียนพยัญชนะหรือตัวเลขสลับกัน เช่น ม – น, ก – ก, ค – ค, b – d, p – q, 6 – 9

- 1.4 เขียนพยัญชนะ ก – ฮ ไม่ได้ แต่บอกให้เขียนเป็นตัว ๆ ได้
- 1.5 เขียนพยัญชนะกลับกัน คล้ายมองจากกระจกเงา
- 1.6 เขียนคำตามตัวสะกด เช่น บอริการ (บริการ)
- 1.7 สะกดผิด โดยเฉพาะคำพ้องเสียง คำสะกดแม่เดียวกัน ตัวการันต์ เช่น อันตลาย (อันตราย) บดบาด (บทบาท) แพด (แพทย์) เป็นต้น

- 1.8 เขียนหนังสือ ลอกใจท์จากกระดานซ้ำเพราะกลัวสะกดผิด
- 1.9 เขียนไม่ตรงบรรทัด เขียนต่ำ หรือเหนือเส้น ขนาดอักษรไม่เท่ากัน ไม่เว้นขอบ ไม่เว้นช่องไฟ

- 1.10 จับดินสอหรือจับปากกาแน่นมาก
  - 1.11 ลบบ่อย ๆ เขียนทับคำเดิมหลายครั้ง เขียนหนังสือตัวโต
2. ความบกพร่องทางการอ่าน มีลักษณะที่แสดงออก คือ

2.1 อ่านช้า มีความลำบากในการอ่าน เช่น อ่านต่อคำ จะต้องสะกดคำ จึงอ่านได้

- 2.2 อ่านออกเสียงไม่ชัดเจน
- 2.3 ไม่ระมัดระวังในการอ่าน จะเดาคำจากอักษรตัวแรก เช่น บาท เป็น บทที่ เมื่อนั้น เป็น บัดนั้น เป็นต้น

2.4 อ่านข้าม อ่านเพิ่มคำ อ่านผิดประ โยคหรือผิดตำแหน่ง

- 2.5 อ่านโดยไม่เน้นคำ หรือเน้นข้อความบางตอน
- 2.6 จำคำศัพท์ได้จำกัด พยายามอธิบายความหมายของคำที่อ่านไม่ได้
- 2.7 ผันเสียงวรรณยุกต์ไม่ได้
- 2.8 เล่าเรื่องที่อ่านไม่ได้
- 2.9 จับใจความสำคัญหรือเรียงลำดับเหตุการณ์ของเรื่องที่อ่านไม่ได้
- 2.10 ไม่รู้จักแปลคำจากคำ หรือประโยคที่อยู่หน้าหรืออยู่หลังคำ หรือ

ย่อหน้านั้น ๆ

3. ความบกพร่องด้านการคำนวณและเหตุผลเชิงคณิตศาสตร์ นักเรียนจะมีลักษณะดังนี้

- 3.1 ไม่เข้าใจค่าของตัวเลข (Concept Of Number) ได้แก่ หลักหน่วย หลักสิบ หลักร้อย หลักพัน หลักหมื่น
- 3.2 นับเลขไปข้างหน้าหรือนับเลขย้อนกลับไม่ได้
- 3.3 คำนวณ บวก ลบ ด้วยการนับนิ้ว
- 3.4 จำสูตรคูณไม่ได้
- 3.5 เขียนเลขกลับกัน เช่น 15 เป็น 51
- 3.6 ลบเลข อาจทำผิดโดยเอาตัวเลขจำนวนน้อยมาลบออกจากจำนวนมาก เช่น $25 - 7 = 22$ เด็กจะเอา 5 ลบออกจาก 7 แทน เพราะคิดว่า 5 เป็นตัวเลขที่น้อย แทนที่จะคิดว่า 5 เป็นตัวแทนของ 15
- 3.7 ยุ่งยากกับการตีโจทย์ปัญหาหรือการอ่านตัวเลขหลายตัว
- 3.8 บางคนอาจใช้วิธีท่องจำและเขียนคำตอบได้ แต่เมื่อให้แก้ไขโจทย์ที่ใช้ในชีวิตประจำวันกลับทำไม่ได้ เช่น ไม่สามารถแลกหรือทอนเงินได้
- 3.9 ไม่สามารถทำตามขั้นตอนการคูณและหารได้ โดยเฉพาะตัวเลขหลายหลัก
- 3.10 การคำนวณตัวเลขจากซ้ายไปขวา แทนที่จะทำจากขวาไปซ้าย
- 3.11 ไม่เข้าใจเรื่องเวลา สอนเรื่องเวลาได้ยาก

4. ปัญหาพฤติกรรมและอารมณ์อาจพบร่วมด้วย

นักเรียนที่มีปัญหาด้านการอ่าน การเขียน การสะกดคำ และการคำนวณ มักรู้สึกหงุดหงิดและรู้สึกด้อยที่ตนเองทำไม่ได้หัดเทียมเพื่อน ๆ ดังนั้นอาจแสดงพฤติกรรมในรูปแบบต่าง ๆ ดังนี้

- 4.1 หลีกเลียงการอ่านการเขียน
- 4.2 ทำสมุดกรบ้านหายบ่อย ๆ
- 4.3 บางครั้งต่อต้านแบบคือเจียบ ไม่ทำตามครูสั่ง หรือปฏิเสธโดยตรง ทำให้ดูเป็นเด็กเกียจคร้าน
- 4.4 ไม่มีสมาธิในการเรียน ทำงานช้า ทำงานไม่เสร็จในชั้นเรียน
- 4.5 ทำงานสะเพร่า
- 4.6 ความจำไม่ดี เรียนได้หน้าลืมหลัง
- 4.7 ออกอ่อนแบบเด็ก ๆ โดยเฉพาะกรณีที่มีน้องเล็ก ๆ
- 4.8 กลัวครูคู กลัวเพื่อนล้อว่า อ่านหนังสือช้า
- 4.9 กลัวโทษว่าครูสอนไม่ดี
- 4.10 รู้สึกเบื่อหน่าย ท้อแท้
- 4.11 รู้สึกว่าตนเองไม่เก่ง “รู้สึกด้อย” และไม่มั่นใจใจตนเอง มักตอบคำถามว่า “ทำไม่ได้” “ไม่รู้” หรือ “ไม่ทราบ”
- 4.12 อารมณ์ขึ้น ๆ ลง ๆ หงุดหงิดง่าย ไม่อดทน
- 4.13 ก้าวร้าวกับเพื่อน พี่น้อง ครู พ่อแม่ เมื่อไม่พอใจ
- 4.14 ไม่ลึกซึ้งในความหมายของคำ และความรู้สึกที่เขียนสื่อถึงผู้อ่าน
- 4.15 ไม่รู้สึกขำในคำพูดตลก “โจ๊ก”

จากลักษณะดังกล่าว สรุปได้ว่า นักเรียนที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ จะมีลักษณะความบกพร่องทางการฟัง การพูด การอ่าน การเขียน และสะกดคำ การคิดคำนวณ การให้เหตุผลทางคณิตศาสตร์ ความบกพร่องทางการสื่อสาร ทางสังคม

1.5 การคัดแยกนักเรียนที่มีปัญหาทางการเรียนรู้

ผดุง อารยะวิญญู (2542 : 35) กล่าวถึงวิธีการคัดแยกนักเรียน 2 วิธีใหญ่ ๆ คือการคัดแยกอย่างไม่เป็นทางการ และการคัดแยกอย่างเป็นทางการ

1. การคัดแยกอย่างไม่เป็นทางการ

เป็นการคัดแยกนักเรียนโดยไม่ใช้แบบทดสอบมาตรฐานครูอาจใช้วิธีสังเกตพฤติกรรมของนักเรียนอย่างเป็นระบบ โดยมีผู้สังเกต 2-3 คน ครูลงมติร่วมกันว่านักเรียนที่สังเกต มีปัญหาอะไรบ้าง ข้อมูลที่ได้สามารถใช้ประเภทการตัดสินใจ คัดแยกประเภทนักเรียนได้เป็นอย่างดี อีกวิธีหนึ่งที่โรงเรียนหลายแห่งได้ผลมาแล้ว คือ การบันทึก

พฤติกรรมทางการเรียนของนักเรียนว่านักเรียนมีปัญหาในการเรียนอย่างไรบ้าง จึงขอกล่าวการคัดแยกอย่างไม่เป็นทางการ 2 วิธี พอสังเขป ดังนี้

1.1 พฤติกรรมด้านการเรียน แบ่งออกเป็นด้านต่าง ๆ ดังนี้

1.1.1 ด้านภาษาไทย ครูสังเกตว่านักเรียนมีพฤติกรรม ดังนี้หรือไม่

1) นักเรียนปฏิบัติตามคำสั่งครูได้หรือไม่ เพียงใด
2) เวลานั้นนักเรียนใช้คำพูดในการติดต่อสื่อสาร ครูฟังคำพูดของนักเรียนแล้วครูเข้าใจหรือไม่เพียงใด

3) ลักษณะการพูดของนักเรียน นักเรียนพูดเป็นคำ เป็นประโยค ที่ชัดเจนชัดคำหรือไม่ เพียงใด

4) นักเรียนอ่านคำง่าย ๆ ได้หรือไม่

5) ความสามารถในการอ่านของนักเรียน เมื่อเปรียบเทียบกับเพื่อนในชั้น ต่ำหรือสูงกว่าเพื่อนในชั้นหรือไม่

6) นักเรียนอ่านข้ามบรรทัดหรือไม่

7) นักเรียนอ่านข้ามข้อความหรือไม่

8) นักเรียนอ่านสลับตัวอักษรหรือไม่

9) นักเรียนลอกคำศัพท์จากกระดานได้หรือไม่

10) นักเรียนเขียนตามคำบอกได้หรือไม่

11) ปลายมือของนักเรียน อ่านยากหรือไม่เพียงใด

12) นักเรียนเขียนตัวอักษรกลับหลังหรือไม่

13) นักเรียนเขียนประโยคถูกต้องตามหลักภาษาไทยหรือไม่

1.1.2 ด้านคณิตศาสตร์ ครูสังเกตว่านักเรียนมีพฤติกรรมดังต่อไปนี้หรือไม่

1) นักเรียนนับเลขได้หรือไม่

2) นักเรียนเข้าใจความหมายของจำนวนหรือไม่

3) นักเรียนนับจำนวนตามครูได้หรือไม่ เพียงใด

4) นักเรียนบอกขนาดของสิ่งของได้หรือไม่

5) นักเรียนบอกความแตกต่างของรูปทรงเรขาคณิตได้หรือไม่

6) นักเรียนเข้าใจความหมายของเงินตราหรือไม่

7) นักเรียนเข้าใจ มาตรการชั่งตวงวัดหรือไม่

8) นักเรียนทำเลขได้หรือไม่ เพียงใดในการ บวก ลบ คูณ และ
หาร

9) นักเรียนทำเลข โจทย์ปัญหาได้หรือไม่ เพียงใด

1.1.4 ด้านพฤติกรรม

- 1) นักเรียนเสียสมาธิงานหรือไม่ เพียงใด
- 2) นักเรียนมีช่วงความสนใจสั้นหรือไม่ เพียงใด
- 3) นักเรียนมีใจจดจ่ออยู่กับกิจกรรมได้นานหรือไม่ เพียงใด
- 4) นักเรียนอยู่นิ่งเลขได้นานหรือไม่ เพียงใด
- 5) นักเรียนเดินหรือวิ่งได้คล่องแคล่ว หรือไม่เพียงใด
- 6) นักเรียนหยิบ จับดินสอ เขียนหนังสือได้หรือไม่
- 7) นักเรียนมีความอดทนต่อการรอคอยได้หรือไม่เพียงใด
- 8) นักเรียนจำสิ่งของได้หรือไม่
- 9) นักเรียนแสดงความสับสน ระหว่าง ซ้ายและขวาหรือไม่
- 10) นักเรียนทำงานเสร็จตามที่ได้รับมอบหมายหรือไม่ เพียงใด

1.2 การบันทึกพฤติกรรมในการเรียนของนักเรียน

ครูผู้สอนจะเข้าใจปัญหาในการเรียนของนักเรียนได้เป็นอย่างดี โดยเฉพาะอย่างยิ่งหากครูผู้สอนเป็นคนที่มีความทักษะในการสังเกตว่านักเรียนในชั้นเรียนของตน มีปัญหาในการเรียนอย่างไรบ้าง นักเรียนทำตามคำสั่งของครูได้หรือไม่ หากทำได้ ทำได้มากน้อยเพียงใด หากทำไม่ได้ นักเรียนแสดงพฤติกรรมอย่างไร เป็นต้น

2. การคัดแยกอย่างเป็นทางการ

แบบสำรวจนักเรียนที่มีปัญหาทางการเรียนรู้เฉพาะด้าน พัฒนาโดย ศาสตราจารย์ ดร.ผดุง อารยะวิญญู เป็นแบบสำรวจปัญหาในการเรียนของนักเรียน ใน 3 ด้าน คือ การอ่าน การเขียน การสะกดคำ และคณิตศาสตร์ ครูผู้สอนเป็นผู้ประเมินนักเรียน ครูผู้สอนต้องรู้จักนักเรียน เป็นอย่างดี ทำหน้าที่สอนนักเรียนมาแล้วไม่ต่ำกว่า 3 เดือน ครูผู้ประเมิน ใส่เครื่องหมาย / ลงในช่อง หนึ่งในห้าช่อง ของความรุนแรง ของปัญหา ให้ตรงกับพฤติกรรมของนักเรียน กรอกในกระดาษคำตอบ จากนั้นรวมคะแนน และหาค่าเฉลี่ย ของปัญหาของนักเรียนแต่ละคนในด้านต่าง ๆ แล้วจึงนำมาเปรียบเทียบกับเกณฑ์ปกติต่อไป

5 หมายถึง มีปัญหาในระดับมากที่สุด/รุนแรงที่สุด

4 หมายถึง มีปัญหาในระดับมาก

3	หมายถึง	มีปัญหาในระดับปานกลาง
2	หมายถึง	มีปัญหาในระดับค่อนข้างน้อย
1	หมายถึง	มีปัญหาในระดับน้อยที่สุด

พฤติกรรมกรรมการอ่านของนักเรียน

1. ออกเสียงพยัญชนะไม่ได้หรือออกเสียงผิด
2. ออกเสียงสระไม่ได้หรือออกเสียงผิด
3. อ่านหลงบรรทัด
4. อ่านซ้ำคำ
5. อ่านเพิ่มคำ
6. อ่านข้ามคำ
7. อ่านตกหล่นไม่ครบทุกคำ
8. อ่านออกเสียงไม่ชัดเจน
9. อ่านไม่ได้เลย ไม่ออกเสียง
10. อ่านกลับคำ สลับที่กัน
11. อ่านสลับที่พยัญชนะหรือสระ
12. สับสนในการอ่านอักษรหรือคำที่คล้ายกัน
13. อ่านช้า
14. อ่านตะกุกตะกัก
15. ผันเสียงวรรณยุกต์ไม่ได้
16. ไม่สามารถบอกลำดับของเรื่องได้
17. จำข้อเท็จจริงในเรื่องที่อ่านไม่ได้
18. ไม่เข้าใจเรื่องที่อ่าน
19. อ่านแล้วจับใจความไม่ได้
20. แสดงอาการเครียดขณะอ่าน

การคัดแยก เป็นขั้นตอนหนึ่งของการจัดการศึกษาพิเศษ เพื่อจัดประเภทนักเรียนเพื่อเข้ารับบริการทางการศึกษาพิเศษ นักเรียนที่ได้รับการคัดสรรว่าเป็นนักเรียนที่มีปัญหาทางการเรียนรู้จะได้รับการเรียนการสอน หลักสูตร สื่อการสอน ตลอดจนวิธีสอนที่

เหมาะสม และสอดคล้องกับความต้องการและปัญหาของนักเรียน ซึ่งจะช่วยให้ปัญหาต่าง ๆ ของนักเรียนลดน้อยลง

1.6 ลักษณะของนักเรียนที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ด้านการอ่าน

นักการศึกษาหลายท่าน ได้กล่าวถึงลักษณะของนักเรียนที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ด้านการอ่าน ไว้ ดังนี้

1. การเคลื่อนไหวที่แสดงอาการเครียด เช่น อารมณ์เสีย หนีงอ
2. อ่านหลงบรรทัด อ่านซ้ำคำ
3. อ่านตกหล่น อ่านเพิ่มคำ หาคำมาแทนที่หรืออ่านกลับคำ
4. อ่านเรียงลำดับคิด สับสนตำแหน่ง ประธาน กริยา กรรม
5. อ่านสับสนระหว่างอักษรหรือคำที่คล้ายคลึงกัน
6. อ่านซ้ำและตะกุกตะกัก
7. อ่านด้วยความลังเลไม่แน่ใจ
8. อ่านจับใจความไม่ได้
9. บอกลำดับเรื่องราวไม่ได้
10. จำประเด็นสำคัญของเรื่องราวไม่ได้
11. แยกสระเสียงสั้น – ยาว ไม่ได้

ผดุง อารยะวิญญู (2542 : 10) ได้กล่าวถึงนักเรียนที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ด้านการอ่าน ว่า

1. จำตัวอักษรไม่ได้ ทำให้อ่านคำไม่ได้
2. จำตัวอักษรได้บ้าง แต่อ่านเป็นคำไม่ได้
3. ความสามารถในการอ่านต่ำกว่านักเรียนอื่นในชั้นเรียนเดียวกัน
4. ระดับสติปัญญาของนักเรียนอยู่ในเกณฑ์เฉลี่ยหรือสูงกว่าเกณฑ์เฉลี่ยเมื่อวัดโดยใช้แบบทดสอบเชาว์ปัญญาที่เชื่อถือได้
5. นักเรียนบางคนอาจมีความไวในการใช้สายตา
6. นักเรียนบางคนอาจมีความไวในการฟัง
7. พูดไม่เป็นประโยค
8. นักเรียนสามารถเข้าใจภาษาได้ดี หากให้ฟังหรือมีคนอ่านหนังสือให้ฟังหรือฟังจากเทป แต่ถ้าให้อ่านเองนักเรียนจะอ่านไม่ได้ อ่านไม่เข้าใจ หรือจับใจความไม่ได้

9. อ่านคำ โดยสลับตัวอักษร เช่น กบ เป็น บก เป็นต้น

10. ไม่เข้าใจว่าอักษรใดมาก่อน – หลัง ตัวอักษรใดอยู่ทางซ้ายหรือขวา ไม่สามารถแยกเสียงสระได้

จากลักษณะของนักเรียนที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ ทางด้านการอ่าน สรุปได้ว่า ปัญหาการเรียนรู้ด้านการอ่าน นับว่าเป็นปัญหาที่สำคัญที่สุด ของนักเรียนที่มีปัญหาในการเรียนรู้ เพราะถ้านักเรียนอ่านไม่ได้ ก็จะไม่สามารถที่จะเรียนวิชาอื่นได้ดี เพราะจะต้องใช้ทักษะการอ่านเป็นสำคัญ เนื่องจากความบกพร่องทางการอ่านของนักเรียนแต่ละคน แต่ละวัย จะมีความแตกต่างกัน ดังนั้น การให้ความช่วยเหลือ การแก้ไข ฝึกฝน การเรียน การสอนให้กับนักเรียนแต่ละคน จึงควรเลือกใช้วิธีการสอนให้เหมาะสมกับความบกพร่อง และความต้องการของแต่ละบุคคล

2. องค์ความรู้เกี่ยวกับการอ่าน

2.1 ความหมายของการอ่าน

การอ่านเป็นทักษะที่มีความสำคัญต่อการดำรงชีวิตประจำวันของมนุษย์ เพราะการอ่าน ช่วยให้มนุษย์ สามารถแสวงหาความรู้ ความเพลิดเพลิน และติดต่อสื่อสารกันได้ คุณภาพการอ่านของนักเรียน ย่อมส่งผลกระทบต่อคุณภาพของการจัดการศึกษา นักการศึกษาหลายท่านจึงให้ความสำคัญต่อการอ่าน และให้ความหมายของการอ่านไว้ดังนี้

ศศิธร วงศ์ชาติ (2542 : 12) กล่าวว่า การอ่านเป็นกระบวนการแปลความหมายของสัญลักษณ์โดยผ่านกระบวนการทางความคิด ไปสู่ความเข้าใจในสิ่งที่อ่าน ซึ่งต้องอาศัยทักษะการวิเคราะห์ ถอดความ ขยายความ และประสบการณ์เดิมของผู้อ่าน

เตือนใจ กรุยกระโทก (2543 : 15) กล่าวว่า การอ่านเป็นกระบวนการแปลความหมายของตัวอักษร เป็นความคิด โดยอาศัยประสบการณ์เดิม แล้วนำความคิดไปใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อไป

ศรียรัตน์ เจิงกลิ่นจันทร์ (2544 : 2) กล่าวว่า การอ่านหมายถึง การแปลความหมายของตัวอักษรออกมาเป็นความคิด และนำความคิดนั้นไปใช้ประโยชน์ ตัวอักษรเป็นเครื่องหมายแทนคำพูดและคำพูดเป็นเพียงที่ใช้ของจริงอีกทีหนึ่ง เพราะฉะนั้นหัวใจของการอ่านจึงอยู่ที่การเข้าใจความหมายของคำ

เลฟ (Lapp, 1986 อ้างถึงในอัจฉรา นาคทรัพย์, 2546) กล่าวว่า การอ่านเป็นขบวนการรับรู้ตัวอักษร ความหมายของคำ การตีความของข้อเขียนมาเป็นความเข้าใจ

ขั้นตอนแรกของการอ่านคือการรับรู้ตัวอักษร รู้จุดมุ่งหมายสามารถสื่อความหมายของข้อความนั้น และสร้างปฏิกิริยาตอบสนองกับความรู้ใหม่ที่ได้จากข้อเขียน ขึ้นอยู่กับความรู้และประสบการณ์เดิมของผู้อ่าน

บอนด์และซิงเกอร์ (Bond and Thinker, 1957 : 9) กล่าวว่า การอ่านคือการจำสัญลักษณ์ที่พิมพ์หรือเขียน สัญลักษณ์นี้กระตุ้นให้ผู้อ่านนึกถึงความหมายของคำ โดยอาศัยประสบการณ์ที่ผ่านมา เป็นความหมายใหม่ที่เกิดขึ้น โดยการผสมผสานของสิ่งก้ำที่ผู้อ่านมีอยู่

รูบิน (Rubin, 1993 : 6 – 7) กล่าวว่า การอ่านเป็นกระบวนการที่เกี่ยวข้องกับความรู้สึก อารมณ์ ความเข้าใจในบทอ่านและการรับรู้ความหมายของคำ โดยอาศัยกระบวนการความคิดเพื่อสื่อความหมายของสัญลักษณ์ในบทอ่าน

ครอเลย์ (Crowley, 1995 : 14 – 15) กล่าวไว้ว่า การอ่านเป็นกระบวนการที่สลับซับซ้อน ซึ่งรวมไปถึงความสามารถในการถอดความหมายจากสัญลักษณ์นั้น ๆ ในขณะที่ผู้อ่านได้รับจากสิ่งที่ผู้อ่านมองเห็น โดยใช้กระบวนการคิด ระลึกถึงคำต่าง ๆ ที่ทำให้เกิดปฏิสัมพันธ์ระหว่างความคิดกับสิ่งที่มองเห็น แล้วสื่อความหมายจากสัญลักษณ์ที่อ่านได้

สรุปว่าการอ่านเป็นการแปลสัญลักษณ์ทางภาษามาเป็นคำพูดเพื่อให้เกิดความเข้าใจ และเป็นการสื่อความหมายที่จะถ่ายทอดโยงความรู้และความคิดของผู้เขียนถึงผู้อ่านที่อ่านแล้วประเมินผลสิ่งที่อ่านเป็นการพัฒนาตนเองทางด้านอารมณ์ สังคม และสติปัญญาของผู้อ่านได้

2.2 ความสำคัญของการอ่าน

การอ่านเป็นสิ่งจำเป็นให้ประโยชน์แก่มนุษย์มากทุกด้าน ทุกโอกาสทั้งในด้านการศึกษา หาความรู้ การประกอบอาชีพและการพักผ่อนหย่อนใจ การอ่านจะช่วยเสริมความรู้ความคิดของเราให้เพิ่มพูนขึ้น การอ่านทำให้คนเป็นคนที่สมบูรณ์ เพราะฉะนั้นคนที่อ่านหนังสือได้อย่างมีประสิทธิภาพ ย่อมได้เปรียบและมีชีวิตที่ก้าวหน้าได้รวดเร็ว การอ่านเปรียบเสมือนกุญแจสำหรับไขหาความรู้ที่มีอยู่มากมายในโลก และถ้าได้นำเอาความรู้ที่ได้มาใช้ให้เป็นประโยชน์ในการแก้ปัญหาให้แก่สังคมแล้วบุคคลนั้นย่อมจะเจริญพัฒนาไปได้อย่างรวดเร็ว ประเทศไทยจึงควรสนับสนุนส่งเสริม ให้นักเรียนได้อ่านหนังสืออย่างมีประสิทธิภาพ

นักการศึกษาได้กล่าวถึงความสำคัญของการอ่านไว้ ดังนี้

สุนันทา มั่นเศรษฐวิทย์ (2543 : 18) กล่าวว่า การอ่านเป็นเครื่องมือสำคัญที่ใช้ในการแสวงหาความรู้ การรู้และใช้วิธีอ่านที่ถูกต้อง จึงจำเป็นสำหรับผู้อ่านทุกคน

กานต์มณี ศักดิ์เจริญ (2546 : 89) กล่าวว่า การอ่านเป็นสิ่งสำคัญสิ่งหนึ่งในการดำเนินชีวิต เพราะการอ่านจะมีสิ่งช่วยสร้างความสำเร็จในการดำเนินชีวิต ผู้ใดมีความสามารถในการอ่านหนังสือเป็นพิเศษก็จะมีโอกาสเจริญก้าวหน้าในอาชีพและในชีวิตมากกว่าคนที่อ่านหนังสือน้อย และอ่านช้า โลกปัจจุบันเรียกได้ว่าเป็นโลกของการอ่าน เพราะการอ่านแทรกในกิจกรรมทุกประเภท ทุกแห่ง ทั้งนี้เพราะในการสื่อสารซึ่งกันและกันในชีวิตประจำวันต้องอาศัยการอ่านเพื่อความเข้าใจ การอ่านจึงเข้ามามีบทบาทสำคัญในชีวิตมากมาย และต้องรู้จักเลือกอ่านจับใจความให้ได้ในเวลารวดเร็วจึงประหยัดเวลา ได้ผลจากการอ่านคุ้มค่า มีบางคนกล่าวว่า อาหารหล่อเลี้ยงร่างกาย การอ่านหล่อเลี้ยงสมอง ถ้าต้องการให้สมองเจริญเติบโตต้องอ่านมาก ๆ

อัจฉรา นาคทรัพย์ (2546 : 32) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการอ่านไว้ว่า

1. การอ่านเป็นเครื่องมือสำคัญในการเรียนรู้
2. นักเรียนที่อ่านเป็นย่อมได้รับการยอมรับ สามารถอยู่ร่วมกับบุคคลในสังคมได้อย่างมั่นใจ
3. การอ่านได้ อ่านเป็น เป็นสิ่งที่ส่งเสริมให้นักเรียนสามารถค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติมได้อย่างกว้างขวาง
4. การอ่านเป็นเครื่องมือสำคัญในการประกอบอาชีพของผู้เรียนในอนาคต
5. การอ่านมีความจำเป็นต่อการเป็นพลเมืองดี ในการรับรู้ข่าวสาร เหตุการณ์บ้านเมือง
6. การอ่านเป็นเครื่องมือที่สำคัญ ในการวิเคราะห์ ตัดสินใจในการเลือกตัวแทน ในด้านการเมือง การปกครอง
7. การอ่านนับเป็นกิจกรรมสำคัญ ในการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ ได้รับความเพลิดเพลิน และพัฒนาด้านจิตใจอีกด้วย
8. การอ่านช่วยให้ผู้เรียนทราบและสามารถปรับตัวได้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคม พัฒนาดตนเองและอาชีพของตนได้

เทรียล๊อคและแบเชอร์ (Crealock & Bacher, 1995 : 247) กล่าวว่า เราใช้การอ่านตลอดชีวิต เนื่องจากการอ่านเป็นส่วนหนึ่งในชีวิตประจำวัน ของแต่ละคน เช่น การอ่านรายการอาหารในร้านอาหาร การอ่านหนังสือพิมพ์รายวัน เป็นต้น

จากความสำคัญของการอ่านดังกล่าว สรุปได้ว่า การอ่านมีความสำคัญต่อการเรียนรู้ เสริมสร้างประสบการณ์ใหม่ ๆ ช่วยให้เกิดความเพลิดเพลินเป็นทักษะพื้นฐานที่จำเป็นที่ใช้เป็นเครื่องมือ ในการเรียน การศึกษา ค้นคว้า หากความรู้ในด้านอื่น ๆ ต่อไป และสามารถนำไปใช้ในการประกอบอาชีพ เป็นสิ่งช่วยให้มนุษย์ ดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

2.3 จุดมุ่งหมายในการอ่าน

การอ่านของแต่ละบุคคล แต่ละวัยแต่ละอาชีพ ย่อมมีจุดมุ่งหมายในการอ่านที่แตกต่างกันออกไป ซึ่งนักการศึกษาได้เสนอแนะจุดมุ่งหมายของการอ่านไว้ต่าง ๆ กัน ดังนี้
ฉวีวรรณ คูหาภินันท์ (2546 : 46) ได้กล่าวถึงวัตถุประสงค์ของการอ่าน ดังนี้

1. อ่านเพื่ออยากรู้ อยากเห็น และรู้ข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ
2. อ่านเพื่อแก้ปัญหา
3. อ่านเพื่อความรู้และเพื่อการศึกษา
4. อ่านเพื่อค้นคว้าและวิจัย
5. อ่านเพื่อปรับปรุงบุคลิกภาพ
6. อ่านเพื่อรักษาสุขภาพ เป็นโรคต่าง ๆ ควรจะรักษาตัวอย่างไร
7. อ่านเพื่อปรับปรุงงานอาชีพ
8. อ่านเพื่อให้เกิดความเพลิดเพลินเป็นการหาความสนุกสนานเพลิดเพลิน โดยไม่ต้องไปดูภาพยนตร์ ละครโทรทัศน์
9. อ่านเพื่อแก้เหงาหรืออ่านเพื่อฆ่าเวลา
10. อ่านเพื่อนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน

เดือนใจ กรูยกระโทก (2543 : 18) กล่าวถึงจุดมุ่งหมายของการอ่านไว้ว่า การอ่านหนังสือทุกครั้งผู้อ่านมีจุดมุ่งหมายในการอ่าน เช่น อ่านเพื่อศึกษาหาความรู้ เพื่อความสนุกสนาน หรืออ่านเพื่อต้องการอยากรู้

วรรณิ โสมประยูร (อ้างถึงใน อัจฉรา นาคทรัพย์, 2546 : 42) แบ่งจุดมุ่งหมายในการอ่าน ดังนี้

1. การอ่านเพื่อค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติม เช่น อ่านตำรา อ่านบทความ อ่านสารคดี
2. การอ่านเพื่อความบันเทิง เช่น อ่านนวนิยาย อ่านการ์ตูน อ่านวรรณคดี

3. การอ่านเพื่อใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ เช่น อ่านหนังสือประเภท
ชวนหัวเราะต่าง ๆ
  4. การอ่านเพื่อหารายละเอียดของเรื่อง เช่น อ่านสารคดี อ่าน
ประวัติศาสตร์
  5. การอ่านเพื่อจับใจความสำคัญของเรื่องที่อ่าน เช่น อ่านบทความใน
วารสาร
  6. การอ่านเพื่อหาประเด็นว่าส่วนใดเป็นข้อเท็จ ส่วนใดเป็นของจริง เช่น
การอ่านคำโฆษณาต่าง ๆ
  7. การอ่านเพื่อจับใจความสำคัญของเรื่องที่อ่าน เช่น อ่านบทความใน
วารสาร
  8. การอ่านเพื่อปฏิบัติตาม เช่น อ่านคำสั่ง อ่านคำแนะนำ อ่านคู่มือ
การใช้เครื่องไฟฟ้า
  9. การอ่านเพื่อออกเสียงให้ถูกต้องชัดเจน มีน้ำเสียงเหมาะสมกับเนื้อเรื่อง
และเหมือนกับพูด เช่น อ่านบทละคร
- สนิท ตั้งทวี (อ้างถึงใน อัจฉรา นาคทรัพย์, 2546 : 44) กล่าวถึงจุดมุ่งหมายของ
การอ่านไว้ ดังนี้

1. อ่านเพื่อศึกษาหาความรู้ในเรื่องราวต่าง ๆ โดยละเอียดหรือโดยย่อ
2. อ่านเพื่อสนองความอยากรู้อยากเห็น
3. อ่านเพื่อต้องการทราบข้อมูลข่าวสาร ข้อเท็จจริง
4. อ่านเพื่อศึกษาค้นคว้า
5. อ่านเพื่อต้องการเป็นที่ยอมรับในวงสังคม
6. อ่านเพื่อให้เกิดความสนุกสนาน

สุนันทา มั่นเศรษฐวิทย์ (อ้างถึงใน จวีวรรณ โยคิน, 2550 : 35) ได้กล่าวถึง
จุดมุ่งหมาย ของการอ่าน ดังนี้

1. อ่านเพื่อความรู้ รู้ทันต่อความก้าวหน้าของวิทยาการต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น
อย่างรวดเร็ว ความเป็นไปในโลกซึ่งมีความเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา
2. อ่านเพื่อให้เกิดความคิด การอ่านเรื่องราวต่าง ๆ รู้จักพิจารณาหาเหตุผล
ในเรื่องนั้น ๆ เป็นการปลูกฝังนิสัยการรับฟังความคิดของผู้อื่น

3. อ่านเพื่อความเพลิดเพลิน หรือความบันเทิง ปัญหาต่าง ๆ และสภาวะแวดล้อม มีอิทธิพลต่อจิตใจอารมณ์ และร่างกายของมนุษย์เป็นอันมาก บางครั้งทำให้เกิดความเบื่อหน่าย การอ่านหนังสือที่ไม่เป็นวิชาการ เช่น นวนิยายเรื่องสั้น จะช่วยให้เกิดความเพลิดเพลินคลายเครียดได้

4. อ่านเพื่อความจรรโลงใจ หาพบปัญหาคับข้องใจ การอ่านหนังสือประเภทชีวประวัติ ประวัติบุคคลสำคัญ จะทำให้เราฟันฝ่าอุปสรรคในชีวิตไปได้ ทำให้แก้ปัญหาชีวิตของตนได้ ไม่ท้อแท้ต่ออุปสรรคนานัปการ

5. อ่านเพื่อสนองความต้องการอื่น ๆ มนุษย์มีความต้องการแตกต่างกัน การอ่านจะช่วยชดเชยสิ่งที่ขาดหายไป การอ่านเป็นการแนะแนวทางการแก้ปัญหาได้ทุกด้าน

2.4 การสอนอ่านเป็นคำ

การสอนอ่านเป็นคำ เป็นการสอนอ่านที่ให้นักเรียนอ่านเป็นคำ ๆ โดยไม่ได้มีการสะกดคำ หรือจำแนกคำ เพราะการจำแนกคำจะเป็นเรื่องที่ยาก การที่จะจำแนกคำได้นั้น เด็กต้องจำคำได้เสียก่อน แม้ว่าการจำคำนั้นจะใช้ทักษะที่มาเกี่ยวข้องน้อยกว่าการจำแนกคำ ลักษณะการสอนอ่านเป็นคำ ส่วนมากใช้คำที่นักเรียนเคยเห็น เป็นคำที่ใช้บ่อยในชีวิตประจำวัน หรือที่เรียกว่า คำคุ้นตา ซึ่งเป็นคำที่ผู้อ่านสามารถจำได้ทันทีที่เห็น โดยที่ไม่ต้องหยุดคิดและวิเคราะห์คำ

ผดุง อารยะวิญญู (2542 : 72) ได้กล่าวถึงวิธีการสอนอ่านที่สามารถนำมาใช้ได้ ทั้งกับนักเรียนปกติและนักเรียนที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ด้านการอ่าน ซึ่งผู้วิจัย ได้เลือกวิธีที่เกี่ยวข้องกับการสอนอ่านคำ ซึ่งมีรายละเอียดโดยสังเขปดังนี้

1. วิธีสอนอ่านเป็นคำ (Sight Word Approach)

เป็นการสอนอ่านให้เด็กเป็นคำ ๆ และให้เด็กอ่านก่อนที่เด็กจะจำตัวอักษรได้ เมื่อเด็กอ่านคำได้มากพอสมควรแล้ว จึงสอนให้รู้จักตัวสระและพยัญชนะในภายหลัง ครูอาจใช้บัตรคำในการสอนให้เด็กอ่านตาม ให้ดูภาพประกอบ เด็กอาจจำคำได้โดยการจำครูอาจทำโดยการบันทึกเสียงลงบนเทปก็ได้แล้วจึงเปิดให้เด็กฟัง และให้เด็กอ่านบัตรคำ การสอนวิธีนี้จะทำให้เด็กอ่านคำโดยใช้สายตา

2. วิธีสอนหน่วยเสียง (Phonic Approach)

เป็นการสอนอ่านให้เด็ก โดยวิธีให้เด็กเข้าใจหน่วยเสียงในภาษา เช่น เสียงสระ เสียงพยัญชนะ และให้เด็กแปลงเสียงได้ถูกต้อง หน่วยเสียงสระและพยัญชนะจะ

ปรากฏในคำ คังนั้นอาจกล่าวได้ว่าวิธีนี้เป็นวิธีสอนอ่านเป็นคำ ๆ ในแต่ละคำมีที่ให้สังเกต หน่วยเสียง ได้อย่างชัดเจน

3. วิธีการสอนอ่านเบื้องต้น (Basal Reading Approach)

เป็นการสอนอ่าน โดยมีเนื้อหาเป็นชุด ตามลำดับความสามารถของเด็กตั้งแต่ง่ายไปถึงยาก เริ่มจากการอ่านคำ อ่านฟังเสียง ไปจนถึงการอ่านเพื่อเข้าใจความหมาย เนื้อหาตั้งแต่สั้น ๆ ไปจนถึงเนื้อหาที่มีความยาวหลายหน้ากระดาษ ภายในชุดการสอนอาจประกอบด้วย บัตรคำ บัตรภาพ เนื้อหาสาระที่จะให้เด็กอ่าน มีการจำกัดคำยากและเพิ่มปริมาณคำยากขึ้นตามลำดับ มีคู่มือและมีการทดสอบไว้สำหรับแต่ละตอนแต่ละชุด

จากทฤษฎีและหลักการดังกล่าวข้างต้น แสดงให้เห็นว่าการที่จะสอนอ่านให้เด็กได้ผลตามวัตถุประสงค์นั้น จะต้องศึกษาและเข้าใจธรรมชาติของภาษา ธรรมชาติการเรียนรู้ของเด็กและหลักการ วิธีการสอนให้สอดคล้อง การเลือกใช้วิธีการสอนแบบใดจึงขึ้นอยู่กับลักษณะปัญหาและความบกพร่อง จุดที่ต้องการแก้ไขหรือพัฒนาในตัวเด็ก เพราะวิธีช่วยการสอนในแต่ละวิธีมีลักษณะที่แตกต่างกันออกไป ตามระดับการเรียนรู้หรือจุดมุ่งหมายของการสอน ซึ่งกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษานั้นเป็นนักเรียนที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ด้านการอ่าน มีปัญหาในการอ่านสะกดคำทำให้นักเรียนเรียนอ่านไม่ได้ อ่านไม่ออก ผู้วิจัยจึงได้เลือกวิธีการสอนอ่านเป็นคำโดยคำที่นำมาให้นักเรียนอ่านนั้น เป็นคำที่ได้มาจากการเรียนรู้จากการปฏิบัติจริงในกิจกรรมขณะที่นักเรียนเรียนรู้กับภูมิปัญญาท้องถิ่นและเรียนร่วมกับเพื่อน ๆ แล้วร่วมกันสร้างเป็นหนังสืออ่านประกอบ ที่เกิดจากการเรียนรู้ การร่วมกิจกรรม การลงมือปฏิบัติของนักเรียน ที่ถ่ายทอดความรู้โดยภูมิปัญญา กลุ่มเพื่อนนักเรียนและครูมีคำ และมีภาพประกอบให้นักเรียน ได้ดูเป็นตัวช่วยในการอ่าน วิธีนี้ช่วยให้นักเรียนเรียนรู้การอ่านโดยอ่านเป็นคำ ๆ ไม่ต้องสะกดคำอ่าน หรือแจกลูกผสมคำ ทำให้นักเรียนอ่านทางตา ซึ่งสอดคล้องกับวิธีการเรียนอ่านของนักเรียนที่มีปัญหาทางการเรียนรู้

2.6 ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการสอนอ่านเป็นคำ

ทฤษฎีการเรียนรู้มีมากมายหลายกลุ่มด้วยกัน แต่ละทฤษฎีก็มีหลักการ และแนวคิดแตกต่างกันไป ในที่นี้ได้นำทฤษฎีของนักจิตวิทยาในกลุ่มเกสตัลท์ ที่เกี่ยวข้องกับการสอนอ่านเป็นคำที่สามารถนำมาประยุกต์ ใช้ได้ ดังนี้

เยาพา เดสเซอปต์ (2542 : 63) ได้กล่าวถึงทฤษฎีของนักวิจัยกลุ่มเกสตัลท์ไว้ว่า ทฤษฎีกลุ่มเกสตัลท์ เป็นทฤษฎีการเรียนรู้ในกลุ่มพัฒนาการทางสติปัญญา ที่เน้นการเรียนรู้โดยส่วนรวม มากกว่าที่จะมุ่งเน้นส่วนย่อย ๆ แนวความคิดนี้เกิดขึ้นในประเทศ

เยอรมนี นักจิตวิทยาในกลุ่มเกสตัลท์ ได้แก่ แมกซ์ เวอร์ไทเมอร์ วอล์ฟแกง โคลเลอร์ คอฟท์ และเคิร์ท เลวิน และต่อมา เลวิน ได้ศึกษาและขยายความคิดออกเป็นทฤษฎีสนาม

หลักการเรียนรู้ ตามทฤษฎีนี้ประกอบด้วยส่วนสำคัญ 2 ส่วน คือ

1. การรับรู้

การรับรู้ในความคิดของนักจิตวิทยากลุ่มนี้หมายถึง กระบวนการแปลความหมายของสิ่งเร้าที่มากกระทบกับประสาทสัมผัส ซึ่งมีหู ตา จมูก ลิ้น และผิวหนัง และการแปลความหมายของ สิ่งที่มากระทบสัมผัสก็ขึ้นอยู่กับประสบการณ์เป็นการสร้างความหมายเกี่ยวกับสิ่งนั้น ๆ ให้กับตัวเรา เช่นการรับรู้ทางสายตา ก็ได้แก่ เมื่อมีสิ่งเร้าในลักษณะต่าง ๆ เช่น ภาพมากระทบสายตา สายตาก็สัมผัส ทำให้มองเห็นและแปลความหมายเป็นความสวยงาม ความน่าเกลียด

2. การหยั่งเห็น

การหยั่งรู้หรือการรู้แจ้งตลอด หมายถึง การเกิดความรู้แจ้งตลอด หมายถึง การเกิดความคิด ความเข้าใจที่แวบขึ้นมาทันทีทันใด โดยมีความเข้าใจในสาระสำคัญในการแก้ปัญหาที่กำลังเผชิญอยู่ กล่าวคือ มองเห็นขั้นตอนกระบวนการความสัมพันธ์ของเหตุการณ์กับปัญหาที่กำลังเกิดขึ้นในการแก้ปัญหาย่างแจ่มแจ้งว่าจะแก้จุดใดก่อนหลัง การหยั่งเห็นจึงเป็นความเข้าใจที่เกิดขึ้นหลังจากที่มีการคิดแก้ปัญหาด้วยการคิดแก้ไขโดยวิธีการอื่นก่อนระยะหนึ่ง เช่น การลองผิดลองถูก เป็นต้น แล้วจึงเกิดความคิดความเข้าใจแวบขึ้นมา มองเห็นช่องทางตลอดทุกขั้นตอนในการแก้ปัญหานั้น ๆ แล้วสามารถอุทานว่า อ้อ! ได้ กฎของการเรียนรู้ทฤษฎีของกลุ่มนี้ได้เน้นกฎการเรียนรู้ที่สำคัญ 5 ประการ คือ

2.1 กฎแห่งความแน่นอนชัดเจน (Principle of Pranguang)

กฎนี้เป็นกฎที่มีความสำคัญกว้างขวางครอบคลุมกฎอื่น ๆ โดยอธิบายได้ว่า ในการรับรู้สิ่งใดก็ตาม อินทรีย์มีแนวโน้มที่จะจัดประสบการณ์นั้น ๆ ให้เป็นระเบียบ หมดความคลุมเครือ ให้อยู่ในรูปแบบที่ดีที่สุด มีความหมายสมบูรณ์และง่าย เช่น การจัดกลุ่มดาวเป็นรูปลูกหมี ฝูงลูกไก่ เป็นต้น ดังนั้นในการรับรู้อินทรีย์อาจรับรู้แตกต่างกัน ทั้งนี้เนื่องจากประสบการณ์ ที่แตกต่างกันของบุคคล แต่การเรียนรู้ที่ดีจะต้องเกิดความแน่นอนหรือชัดเจน มีสิ่งที่จะต้องคำนึง 2 ประการ คือ

2.1.1 ภาพ (Picture) หรือส่วนที่เด่น เป็นจุดศูนย์กลางรวมของสิ่งที่สนใจ ซึ่งเกิดจากการรับรู้ในการจัดระเบียบของลักษณะภาพ เป็นสิ่งที่ต้องการเน้นหรือสนใจเป็นพิเศษในขณะนั้น

2.1.2 พื้น (Ground) หรือส่วนประกอบของภาพ เป็นส่วนที่รองรับภาพ ซึ่งเกิดจากการรับรู้ในการจัดระเบียบของการรับรู้ในลักษณะ ที่เป็นพื้นเป็นส่วนประกอบของภาพไม่ใช่สิ่งที่ต้องการเน้นหรือสนใจในขณะนั้น

การรับรู้ภาพและพื้นบางที่อาจจะมองเห็นสลับกัน ตามทฤษฎีของกลุ่มเกสตัลท์ เชื่อว่า เกิดจากประสบการณ์ของบุคคลเป็นสำคัญ หรืออาจกล่าวได้ว่า ประสบการณ์เดิมของบุคคลมีผลต่อการเรียนรู้ภาพและพื้น

2.2 กฎความใกล้ชิด (Principle of Proximity) หมายถึงสิ่งเร้าใด ๆ ที่อยู่ใกล้กัน ซึ่งมนุษย์มีแนวโน้มจะรับรู้สิ่งต่าง ๆ ที่อยู่ใกล้กันเป็นพวกเดียวกันหรือเป็นหมวดหมู่เดียวกัน

2.3 กฎความคล้ายคลึง (Principle of Similarity) หมายถึงสิ่งเร้าใด ๆ ก็ตามที่มีลักษณะรูปร่าง ขนาด หรือสีคล้าย ๆ กัน มนุษย์มีแนวโน้มที่จะรับรู้ลักษณะรูปร่างขนาดหรือสีที่คล้ายกัน เป็นพวกเดียวกัน หรือเป็นหมวดหมู่เดียวกัน

2.4 กฎความต่อเนื่อง (Principle of Continuity) หมายถึงสิ่งเร้าที่ดูเหมือนว่าจะมีทิศทางไปในทางเดียวกัน หรือมีแบบแผนไปในแนวทางหนึ่งด้วยกันก็จะทำให้รับรู้เป็นรูปร่างหรือหมวดหมู่ขึ้น

2.5 กฎความสมบูรณ์หรือกฎปิด (Principle of Closure) หมายถึงสิ่งเร้าใด ๆ ก็ตาม ที่ขาดความสมบูรณ์ มนุษย์มีแนวโน้มที่จะรับรู้ให้เป็นสิ่งที่สมบูรณ์

การนำทฤษฎีการเรียนรู้กลุ่มเกสตัลท์ไปใช้ในการจัดการศึกษามีข้อเสนอแนะ ดังต่อไปนี้

1. ครูผู้สอนควรจัดสถานการณ์ต่าง ๆ รอบตัวเพื่อกระตุ้นให้นักเรียนเกิดความคิด เพราะทฤษฎีของนักจิตวิทยา กลุ่มนี้ จะเน้นการส่งเสริมความคิดของนักเรียนเป็นสำคัญ โดยใช้กิจกรรม หลาย ๆ ประเภท เช่น การปฏิบัติจริง การเล่นเกม
2. ครูผู้สอนควรคำนึงถึงประสบการณ์เดิมของผู้เรียน หรือความสามารถของผู้เรียนเป็นพื้นฐาน ทั้งนี้เพื่อสามารถจัดประสบการณ์ให้เหมาะสมกับความรู้ความสามารถของผู้เรียน

3. การเน้นภาพรวม ควรจัดบทเรียนให้เป็นหมวดหมู่ มองเห็นโครงสร้างของเรื่องที่จะเรียน แล้วยังแยกเป็นหน่วยย่อย ๆ ที่สัมพันธ์ต่อเนื่องกัน แล้วจึงใส่รายละเอียดของหน่วยย่อย แต่ละหน่วยนั้น โดยเฉพาะการสอนภาษาควรเน้นให้นักเรียนเห็นคำหรือประโยคมากกว่าการสะกดคำ

4. การประยุกต์ใช้ การเรียนรู้ควรเน้นให้ผู้เรียนเห็นคุณค่า และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

5. การเรียนรู้ ควรเน้นความเข้าใจมากกว่าการท่องจำ โดยหาวิธีการที่เหมาะสม เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจ นำความรู้ไปใช้ได้จริง

ซาบาติโน, มิลเลอร์ และสมิท Sabatino, miller and Schmidt (1981 : 256) กล่าวว่า การสอนอ่านเป็นคำเป็นวิธีการสอนอ่านแบบจำคำวิธีหนึ่ง มีวิธีการ เทคนิคต่าง ๆ และมีขั้นตอนในการสอน ดังนี้

1. การจับคู่ภาพ
2. การจับคู่ตัวอักษร
3. การจับคู่คำกับภาพ
4. เกมในการจำคำ
5. เกมที่ใช้ไม้กระดาน
6. เกมที่ใช้สนามลู่วิ่ง
7. เกมให้อาหาร สำหรับพัฒนา
8. การสร้างหมวดหมู่คำ

จากทฤษฎีดังกล่าวสรุปได้ว่า การสอนอ่านคำสำหรับนักเรียนเป็นสิ่งสำคัญและจำเป็น ไม่ว่าจะป็นนักเรียนปกติหรือนักเรียนที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ จะพัฒนารวดเร็วไปจนถึงอายุ 3 ปี และ จะพัฒนาได้แทบจะสมบูรณ์เมื่ออายุ 8 ปี ดังนั้นเราจึงควรสอนคำที่เหมาะสมกับการเจริญเติบโตของสมองในการเริ่มเรียนนั้น ควรสอนคำศัพท์ต่างๆ ที่ใกล้ตัวนักเรียน และเกี่ยวข้องกับวิถีชีวิตของนักเรียน ในการสอนเพื่อให้นักเรียนเกิดการพัฒนาด้านการอ่านคำนั้น ต้องอาศัยอุปกรณ์ เช่น การเล่นเกม บัตรคำ บัตรภาพ และการเรียนรู้จากการปฏิบัติจริง เป็นต้น ซึ่งสิ่งเหล่านี้จะช่วยให้นักเรียนเข้าใจความหมายของคำและนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ถูกต้อง

3. องค์ความรู้เกี่ยวกับเทคนิคการวิเคราะห์งาน

3.1 ความหมายของการวิเคราะห์งาน (Task Analysis)

สุวพิชชา ประสิทธิ์ชัยกิจ (2547 : 22) ได้ให้ความหมายของการวิเคราะห์งาน คือการจำแนกเนื้อหาที่จะสอนออกเป็นขั้นตอนย่อย ๆ หลายขั้นตอน และจัดเรียงลำดับจากง่ายไปหายาก พร้อมทั้งกำหนดจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมของแต่ละขั้นตอนอย่างครบถ้วน การสอนต้องสอนทักษะทีละอย่างตามลำดับความยากงาน

3.2 ประโยชน์ของการวิเคราะห์งาน

- 3.2.1 ทำให้ครูตัดสินใจว่า จะสอนอะไรต่อจากเนื้อหาที่สอนไปแล้ว
- 3.2.2 ทำให้ครูรู้ว่าเด็กมีปัญหาตรงไหน เด็กทำขั้นตอนใดไม่สำเร็จ
- 3.2.3 ทำให้ครูแยกขั้นตอนย่อยที่จำเป็น เพื่อช่วยให้เด็กทำงานแต่ละขั้นได้สำเร็จ
- 3.2.4 ทำให้ครูรู้ว่าจะต้องเปลี่ยนและปรับปรุงอะไรบ้าง ที่จะช่วยให้เด็กทำงานที่ได้รับมอบหมายได้สำเร็จ
- 3.2.5 ทำให้ครูหาวิธีอื่นใด เพื่อให้เด็กที่มีความต้องการพิเศษทำงานได้สำเร็จ เช่น ถ้าเด็กคิดกระดุมเสียไม่ได้ จะหาวิธีใดที่จะสอนให้เด็กใส่กระดุมเสียได้

3.3 วิธีวิเคราะห์งาน

- 3.3.1 ครูจะเป็นผู้แบ่งงานแต่ละงานเป็นขั้นตอนย่อย ๆ ให้ได้มากที่สุดเท่าที่ครูคิดว่าจำเป็น
- 3.3.2 ครูจะระบุทักษะย่อยที่เป็นขั้นตอนสำคัญไว้ว่าคืออะไร
- 3.3.3 สอนให้เด็กทำงานที่กำหนดให้ได้สำเร็จ
- 3.3.4 แก้ว คุกกี้ คัดแปลง เครื่องมือ อุปกรณ์ต่างๆ สำหรับเด็กบางคนที่ต้องเรียนรู้ทักษะย่อยแต่ละขั้นของงาน

3.4 ผลการวิเคราะห์งาน

- 3.4.1 เมื่อครูแยกขั้นตอนของงานขั้นหนึ่งได้ โดยการแสดงผลการวิเคราะห์งาน นั้นได้ แสดงว่าครูสามารถใช้การบวนการวิเคราะห์งานและวิเคราะห์งานขั้นนั้นได้
- 3.4.2 เมื่อครูวิเคราะห์งานได้สำเร็จ ครูย่อมได้ข้อมูลพื้นฐานความก้าวหน้าของเด็ก

3.4.3 เมื่อครูวิเคราะห์งานได้แล้ว ครูย่อมตั้งเกณฑ์ในการเขียนวัตถุประสงค์ของการเรียนการสอนในเนื้อหาอื่นต่อไปได้อย่างเหมาะสม

3.4.4 เมื่อครูวิเคราะห์งานแล้วครูสามารถเปรียบเทียบความสำเร็จของเด็กได้

3.4.5 เมื่อครูวิเคราะห์งานใด ย่อมจะทราบว่าเนื้อหานั้นสอนอย่างไร จะต้องเน้นอะไร อย่างไร การเข้าร่วมแก้ปัญหาโดยใช้วิธีการวิเคราะห์งานอย่างไร ลักษณะของปฏิสัมพันธ์ใดที่จะช่วยให้เรียนรู้งานได้ดีและเร็ว

4. องค์ความรู้เกี่ยวกับภูมิปัญญาท้องถิ่น

4.1 ความหมายของภูมิปัญญาท้องถิ่น

ภูมิปัญญา (Wisdom) หรือภูมิปัญญาชาวบ้าน (Popular Wisdom) หรือภูมิปัญญาท้องถิ่น (Local Wisdom) ได้มีผู้ให้ความหมายไว้ในหลายลักษณะต่าง ๆ กัน ดังนี้

อังกูร สมตะเนย์ (อ้างถึงใน ทรงจิต พูลลาภ และคณะ. 2544) กล่าวว่า ภูมิปัญญาชาวบ้าน หมายถึง มวลความรู้ และมวลประสบการณ์ของชาวบ้านที่ใช้ในการดำเนินชีวิตให้เป็นสุข โดยการถ่ายทอดสั่งสมกันมา โดยผ่านกระบวนการพัฒนาให้สอดคล้องกับกาลสมัย

เสรี พงศ์พิศ (2548 : 43) ได้กล่าวถึงความหมายของภูมิปัญญาชาวบ้านไว้ว่า หมายถึงพื้นเพรากฐานของความรู้ชาวบ้าน คือศาสตร์และศิลป์ของการดำเนินชีวิต

ประเวศ วะสี (2550 : 62) ภูมิปัญญาชาวบ้านเกิดจากการสะสมการเรียนรู้มาเป็นระยะเวลายาวนาน มีลักษณะเชื่อมโยงกันไปหมดในทุกสาขาวิชาไม่แยกเป็นวิชา ๆ แบบที่เราเรียน ฉะนั้นวิชาเกี่ยวกับเศรษฐกิจอาชีพ ความเป็นอยู่เกี่ยวกับการใช้จ่ายการศึกษาวัฒนธรรมนั้น จะผสมกลมกลืนเชื่อมโยงกันไปหมด

จากนาททัศนะดังกล่าวสามารถสรุปได้ว่า ภูมิปัญญาชาวบ้าน หรือภูมิปัญญาท้องถิ่น หมายถึง องค์ความรู้ทั้งปวงที่ได้สั่งสมและสืบต่อกันมาอย่างต่อเนื่อง โดยมีการคิดค้นปรับเปลี่ยนผสมผสานกับความรู้ใหม่ และพัฒนาให้เหมาะสมสอดคล้องกับยุคสมัย เพื่อใช้ในการแก้ปัญหาและพัฒนาการดำเนินชีวิตให้เป็นสุข ซึ่งมีลักษณะทั้งที่เป็นรูปธรรมนามธรรมตลอดจนมีความเป็นเอกลักษณ์ของตนเองอย่างชัดเจน

4.2 ประเภทของภูมิปัญญาท้องถิ่น

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2541 : 24) ได้จำแนกภูมิปัญญาท้องถิ่นไว้ 10 ประเภท ดังนี้

1. เกษตรกรรม หมายถึง ความรู้ความสามารถในการผสมผสานองค์ความรู้ทักษะและเทคนิคด้านเกษตรกับเทคโนโลยี โดยการพัฒนาบนพื้นฐานคุณค่าดั้งเดิม ซึ่งคนสามารถพึ่งพาตนเองในสถานการณ์ต่าง ๆ ได้ เช่น ทำการเกษตรแบบผสมผสาน เป็นต้น
2. อุตสาหกรรมและหัตถกรรม หมายถึง การรู้จักประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ในการแปรรูปผลผลิต เพื่อชะลอการนำเข้าตลาดเพื่อแก้ปัญหาด้านการบริโภคอันเป็นกระบวนการให้ชุมชนท้องถิ่นพึ่งตนเองทางเศรษฐกิจได้
3. แพทย์แผนไทย หมายถึง ความสามารถในการป้องกันและรักษาสุขภาพของคนในชุมชนด้วยสมุนไพรและรักษาโรคแบบโบราณ
4. การจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม หมายถึง ความสามารถในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ทั้งการอนุรักษ์ พัฒนาและใช้ประโยชน์จากคุณค่าของทรัพยากรธรรมชาติอย่างสมดุลและยั่งยืน
5. กองทุนและธุรกิจชุมชน หมายถึง ความสามารถในการด้านบริหารจัดการด้านการสะสมและบริหารกองทุนและธุรกิจชุมชน ทั้งที่เป็นเงินตราและโภคทรัพย์ เพื่อเสริมชีวิตความเป็นอยู่ของสมาชิกในชุมชน
6. สวัสดิการ หมายถึง ความสามารถในการจัดสวัสดิการในการประกันคุณภาพชีวิตของคนให้เกิดความมั่นคงทางเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม
7. ศิลปกรรม หมายถึง ความสามารถในการผลิตผลงานด้านศิลปะสาขาต่าง ๆ เช่น จิตรกรรม ประติมากรรม หัตถศิลป์ กวีศิลป์ เป็นต้น
8. การจัดการ หมายถึง ความสามารถในการบริหารจัดการ ด้านงานด้านต่าง ๆ ทั้งขององค์กรชุมชน ศาสนา การศึกษา ตลอดจนองค์กรอื่น ๆ ในสังคมไทย
9. ภาษาและวรรณกรรม หมายถึง ความสามารถในการผลิตผลงานเกี่ยวกับด้านภาษา ทั้งภาษาถิ่น ภาษาโบราณ ภาษาไทย ตลอดจนทั้งด้านวรรณกรรมทุกประเภท
10. ศาสนาและประเพณี หมายถึง ความสามารถประยุกต์ ปรับใช้ หลักธรรมคำสอนทางศาสนา ความเชื่อและประเพณีดั้งเดิมที่มีคุณค่าให้เหมาะสมต่อการประพฤติปฏิบัติ

4.3 ความสำคัญของภูมิปัญญา

สมจิตร พรหมเทพ (2543 : 67) ได้กล่าวถึงความสำคัญภูมิปัญญาชาวบ้านที่มีต่อครอบครัว และชุมชน ดังต่อไปนี้

1. เป็นมรดกทางวัฒนธรรมที่สืบทอดกันมาแต่อดีตอันยาวนานจนกลายเป็นวิถีชีวิตประจำวันของตนเอง และชุมชนตลอดมา
2. เป็นมรดกทางสังคมที่ได้จากการเรียนรู้ โดยผ่านกระบวนการจัดเกลาของกลุ่มคน
3. เป็นทรัพย์สินทางปัญญาที่มีคุณค่าอย่างยิ่ง ไม่ยิ่งหย่อนไปกว่าความรู้ทางวิทยาศาสตร์
4. เป็นข้อมูลพื้นฐานในการดำรงชีวิตและการพัฒนาอย่างยั่งยืนจากอดีตจนถึงปัจจุบัน
5. เป็นแนวทางนำไปสู่การปรับตัวของชุมชน ช่วยพัฒนาเศรษฐกิจแบบพึ่งตนเองของชุมชน
6. ช่วยเพิ่มความสมมูลระหว่างชนชาติ สิ่งแวดล้อมกับประชาชน

4.4 รูปแบบการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในการจัดการศึกษา

รูปแบบการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในการจัดการศึกษา ในโรงเรียนประกอบด้วยองค์ประกอบสำคัญ 5 ส่วน คือ จุดมุ่งหมาย หลักการ เนื้อหา กระบวนการเรียนรู้ และ วิธีการ นำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในการจัดการศึกษา

จุดมุ่งหมาย

จุดมุ่งหมายของการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในการจัดการศึกษา ต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้เกี่ยวกับ ภูมิปัญญาท้องถิ่น เห็นคุณค่าของภูมิปัญญาท้องถิ่น รู้จักอนุรักษ์ และสืบสานภูมิปัญญาท้องถิ่นให้คงอยู่สืบไป รวมทั้งสามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน ได้อย่างมีความสุข

หลักการ

หลักการของการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในการจัดการศึกษา มี 3 ข้อ คือ

1. นำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในการจัดการศึกษาให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตลอดชีวิต
2. ให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาจัดการศึกษา

3. พัฒนาสาระและกระบวนการเรียนรู้เกี่ยวกับภูมิปัญญาท้องถิ่น
อย่างต่อเนื่อง

เนื้อหา

เนื้อหาของภูมิปัญญาท้องถิ่นที่นำมาใช้ในการจัดการศึกษา สามารถ
จัดได้ตามบริบทของโรงเรียนและชุมชน โดยคำนึงถึงประเภทของภูมิปัญญาที่เหมาะสม

กระบวนการเรียนรู้

กระบวนการเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นที่นำมาใช้ในการจัดการศึกษา
ประกอบด้วยกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นการสอน 6 ประการ ดังนี้

1. จัดเนื้อหาสาระเกี่ยวกับภูมิปัญญาท้องถิ่นที่สอดคล้องกับ
ความสนใจความถนัดของผู้เรียน
2. จัดให้มีการฝึกทักษะกระบวนการ การจัดการและการประยุกต์
ความรู้เกี่ยวกับภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้
3. จัดให้มีการเรียนรู้เรื่องภูมิปัญญาท้องถิ่นจากประสบการณ์จริง
ฝึกการปฏิบัติจริงให้ทำได้ ทำเป็น รักการอ่านและเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง
4. มีการผสมผสานบูรณาการความรู้เกี่ยวกับภูมิปัญญาท้องถิ่น
อย่างได้สัดส่วนสมดุลกัน
5. จัดการส่งเสริมบรรยากาศการเรียน สภาพแวดล้อม สื่อ
การเรียน ตลอดจนอำนวยความสะดวกเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ และรอบรู้เรื่องภูมิปัญญา
ท้องถิ่น
6. จัดการเรียนรู้เกี่ยวกับภูมิปัญญาท้องถิ่น ได้ทุกเวลา ทุกสถานที่
และให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา

วิธีการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้

วิธีการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในการจัดการศึกษา มี 8 วิธีการ คือ

1. โรงเรียนและชุมชนร่วมกันสำรวจ ค้นหา และศึกษาแหล่ง
ภูมิปัญญาที่ปรากฏอยู่ในท้องถิ่น
2. โรงเรียนและชุมชนร่วมกันจัดทำข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับ
ภูมิปัญญาท้องถิ่น โดยจำแนกเป็นสาขาต่าง ๆ ไว้เป็นแหล่งการเรียนรู้
3. โรงเรียนเสริมความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเทคนิคการถ่ายทอด
ความรู้แก่บุคคลที่เป็นภูมิปัญญาท้องถิ่น

4. โรงเรียนและชุมชนร่วมกันจัดทำแผนแม่บทเกี่ยวกับการนำ
ภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในการจัดการศึกษาและนำไปสู่การปฏิบัติร่วมกัน

5. โรงเรียนจัดทำสาระของหลักสูตรสถานศึกษาในส่วนที่เกี่ยวกับ
ภูมิปัญญาท้องถิ่นบรรจุลงในสาระการเรียนรู้

6. โรงเรียนจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยให้บุคคลที่เป็นภูมิปัญญา
ท้องถิ่นมีบทบาทในการถ่ายทอดความรู้และประสบการณ์ ทั้งในรูปแบบการสอนในชั้นเรียน
และส่งนักเรียน

การที่จะนำภูมิปัญญาสู่การเรียนการสอนนั้น วิธีการที่จะให้
นักเรียนได้เข้าถึงภูมิปัญญาได้ดีที่สุดคือ การถอดรหัสภูมิปัญญา โดยให้นักเรียนได้ทำ
การสืบค้นความรู้โดยละเอียดและนำองค์ความรู้ที่ได้มาถ่ายทอด

5. องค์ความรู้เกี่ยวกับหนังสืออ่านประกอบ

5.1 ความหมายของหนังสืออ่านประกอบ

ถวัลย์ มาศจรัส (2535 : 77) ให้ความหมายของหนังสืออ่านประกอบ ไว้ว่า
เป็นหนังสือที่ครูสามารถเขียนหรือจัดทำขึ้นโดยยึดถือเรื่องราวจากความเป็นจริง นำมาเขียน
เพื่อมุ่งแสดงความรู้ ความจริง ความคิดเป็นหลัก ด้วยการจัดระเบียบความคิดในการนำเสนอ
ผสมผสานกับศิลปะในการถ่ายทอด ต่อการสนใจใฝ่รู้ของผู้อ่าน เพื่อให้เกิดคุณค่าทางด้าน
ปัญญา

จินตนา ไบกาชูยี (2542 : 41) กล่าวว่า หนังสืออ่านประกอบ เป็นหนังสือที่มี
สาระอ้างอิงหลักสูตร สำหรับให้นักเรียนอ่าน เพื่อศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมด้วยตนเอง ตาม
ความเหมาะสม ของวัยและความสามารถในการอ่านของแต่ละบุคคล

สรุปว่า หนังสืออ่านประกอบหรือหนังสือสำหรับเด็ก ก็คือหนังสือที่เขียนขึ้น
เพื่อให้เด็กอ่าน เป็นหนังสือประเภทให้ความเพลิดเพลินบันเทิง อาจเป็นนิยาย นิทาน
วรรณคดีประเภทต่าง ๆ ที่เหมาะสมสำหรับเด็ก หรืออาจเป็นเรื่องจริงที่เกิดจากการปฏิบัติ
ของบุคคล เพื่อให้เด็กอ่าน เพื่อเสริมความรู้ ประสบการณ์ และเพิ่มทักษะใน
การอ่าน อันจะทำให้เด็กได้ค้นพบตัวเอง

5.2 ลักษณะของหนังสืออ่านประกอบ

หนังสืออ่านประกอบ แบ่งออกได้ตามลักษณะการเขียน เป็น 2 ลักษณะ คือ

5.2.1 หนังสือที่ผู้ใหญ่เขียนหรือสร้างให้เด็กอ่าน

5.2.2 หนังสือที่เด็กเขียนหรือสร้างให้เด็กด้วยกันอ่าน

5.3 ประโยชน์ของหนังสืออ่านประกอบ

โดยทั่วไปในท้องตลาดจะพบหนังสือที่เด็กอ่าน 3 ประเภท ในแต่ละประเภท จะให้ประโยชน์แตกต่างกันออกไป คือ

5.3.1 หนังสือเรียน มุ่งให้ความรู้ตามหลักสูตรเป็นใหญ่

5.3.2 หนังสืออ่านทั่วไป ที่มีในหนังสือเรียน มุ่งให้ความรู้ ความเพลิดเพลิน อย่างใดอย่างหนึ่ง หรือให้ทั้งความรู้ และความเพลิดเพลินควบคู่กันไป แต่โดยมากเน้นความเพลิดเพลินมากกว่า

5.3.3 นิตยสาร วารสารและการ์ตูน มุ่งให้ผู้อ่านได้รับความเพลิดเพลิน และสาระความรู้ควบคู่กันไป โดยมีเนื้อหาเป็นเรื่องสั้น ๆ

5.4 การสร้างหนังสืออ่านประกอบ

ละเมียด ลิมอักษร (2521 : 24) ได้กล่าวถึงวัตถุประสงค์ในการสร้างหนังสืออ่านประกอบ ดังนี้

1. เพื่อส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน อันเป็นทางนำไปสู่คลังแห่งวิทยาการและประสบการณ์อย่างกว้างขวาง เป็นการส่งเสริมการศึกษาด้วยตนเองตามความพอใจและสนใจของผู้อ่าน

2. เพื่อเสริมสร้างให้เด็กรู้จักใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์

3. เพื่อส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์

4. เพื่อปลูกฝังเจตคติที่ดี

5. เพื่อส่งเสริมศีลธรรมและการกระทำที่ดี

6. เพื่อส่งเสริมศิลปะ วัฒนธรรม และประเพณีของชาติ

นอกจากเด็กจะได้อ่านหนังสืออ่านประกอบแล้ว การให้เด็กได้สร้างหนังสืออ่านประกอบด้วยตนเอง จะทำให้เพิ่มทักษะอื่น ๆ อีก ได้แก่ การเน้นให้เด็กมีนิสัยรักการเขียน ที่สำคัญเป็นการเพิ่มทักษะในการใช้ภาษาให้กับเด็กซึ่งสอดคล้องกับข้อเสนอแนะของจินตนา ไบกาชูยี (2534 : 100) เกี่ยวกับการจัดทำ “หนังสือเล่มเดียวในโลก” ซึ่งหมายถึงหนังสือที่ผู้จัดทำที่อาจจะเป็น ครู นิสิต นักศึกษาหรือนักเรียน จัดทำขึ้นมาเพียงเล่มเดียวสำหรับไว้อ่านกันเองในห้องเรียน

5.5 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับจิตวิทยาเด็กกับหนังสืออ่านประกอบที่สร้างด้วยตนเอง

พรพิตร พจนอารี (2534 : 16) กล่าวว่า การเรียนรู้คือการเปลี่ยนแปลง พฤติกรรมที่ค่อนข้างถาวร เป็นผลจากการฝึกฝนหรือประสบการณ์

กลอสไมเออร์ และก๊วคิน (อ้างถึงในกมลรัตน์ หล้าสุวรรณ. 2526 : 129) ได้ จำแนกกระบวนการเรียนรู้เป็น 5 ขั้นตอน คือ

1. ผู้เรียนได้รับการจูงใจให้เรียนรู้ตามจุดมุ่งหมาย
2. การพิจารณาสถานการณ์ต่าง ๆ เพื่อให้บรรลุตามจุดมุ่งหมายที่ได้ตั้งไว้
3. การพิจารณาผลจากการกระทำ ซึ่งแบ่งเป็น 2 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 การกระทำซ้ำอีกเมื่อผลที่ได้บรรลุตามจุดมุ่งหมาย จนเป็นที่พอใจ (Conferm Response)

ส่วนที่ 2 ไม่กระทำซ้ำอีก เพราะผลที่ได้ไม่บรรลุตามจุดมุ่งหมาย ซึ่งไม่เป็นที่พอใจ (Reject Response)

4. การรับรู้ในผลที่ได้รับจากการประเมิน ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ส่วนคือ

ส่วนที่ 1 รับรู้ด้วยความพอใจ เพราะบรรลุตามจุดมุ่งหมาย

ส่วนที่ 2 รับรู้ด้วยความผิดหวัง เพราะไม่บรรลุตามจุดมุ่งหมาย

5. การสรุปผลของการเรียนรู้ ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 สรุปว่ามีผลสัมฤทธิ์ในการการเรียนรู้ ควรเก็บไว้ และนำไปใช้อีกในคราวต่อไป

ส่วนที่ 2 สรุปว่าล้มเหลว ต้องแก้ไขปรับปรุงหาวิธีใหม่ ที่จะทำให้อัตมฤทธิ์ผลได้

ในการสร้างหนังสืออ่านประกอบด้วยตนเองของนักเรียน เป็นวิธีการหนึ่งที่จะทำให้เกิดการเรียนรู้ที่ถาวร เพราะนักเรียนได้เรียนรู้จากการปฏิบัติจริง และเป็น การสร้างประสบการณ์ให้กับนักเรียนโดยตรง นักเรียนสามารถใช้กระบวนการเรียนรู้นี้ ในการพัฒนาการอ่านและพัฒนาความสามารถในการเขียนของนักเรียนด้วย

6. แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

6.1 แนวคิดและความสำคัญของการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

จากกระแสโลกาภิวัตน์ ที่มีการเปลี่ยนแปลงไม่ว่าจะเป็นด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง การปกครอง รวมทั้งความก้าวหน้าของเทคโนโลยีสารสนเทศ ทำให้โลกเต็มไปด้วย

ด้วยข้อมูลข่าวสาร เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ ประชาชนสามารถศึกษาหาความรู้ได้จากแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย การจัดการเรียนการสอนแบบให้ผู้เรียนท่องจำเนื้อหาวิชาการตามแบบเดิม จึงไม่สามารถตอบสนองและสอดคล้องกระแสความเปลี่ยนแปลงดังกล่าว รุ่ง แก้วแดง (2542 : 6) กล่าวว่า พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 จึงเป็นความหวังและเป็นความฝันของคนทั้งประเทศที่คิดว่าจะเป็นเครื่องมือในการปฏิรูปการศึกษาเพื่อแก้ปัญหาดังกล่าวได้

การปฏิรูปการเรียนรู้ถือเป็นหัวใจของพระราชบัญญัติการศึกษา พุทธศักราช 2542 จึงเป็นภารกิจที่มีกฎหมายรองรับ ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายต้องถือปฏิบัติให้บรรลุผลสำเร็จตามเจตนารมณ์ของกฎหมาย โดยยึดหลักว่า ผู้เรียนทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้และถือว่า ผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการเรียนรู้ต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพ

การจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีชื่อเรียกต่าง ๆ กันในหลายลักษณะ เช่น กระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ผู้เรียนเป็นแกนหรือการสอนที่ให้ผู้เรียนเป็นผู้ปฏิบัติ เป็นต้น (สำนักนโยบายนและแผนการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม (2543 : 20) มาปรากฏชัดเจนเป็นรูปธรรมเมื่อพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ประกาศใช้บังคับได้กำหนดให้มีการปฏิรูปการศึกษาระดับที่กำหนดไว้ในหมวด 1 ความมุ่งหมายและหลักการของการศึกษา มาตรา 6 ที่ว่า การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ คุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข (กรมสามัญศึกษา, 2542 : 6)

กรมวิชาการ (2542 : 1) กล่าวว่า กระแสความเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของสังคมความก้าวหน้าของเทคโนโลยี การสื่อสารและสังคมแห่งการเรียนรู้ ส่งผลให้การเรียนรู้ไม่มีที่สิ้นสุดเพราะความรู้ที่ให้แก่เด็กเป็นความรู้สากล รวมทั้งความรู้ที่เกิดจากท้องถิ่น ผู้เรียนต้องเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ แสวงหาความรู้ด้วยตนเอง และศึกษาหาความรู้ภายใต้ความสนใจของผู้เรียนที่แตกต่างกัน ผู้สอนต้องปรับปรุงตนเองให้ทันกับความเปลี่ยนแปลงเป็นผู้จัดการในเรื่องการเรียนรู้ภายใต้การจัดสภาพแวดล้อม ในการเรียนรู้ให้ผู้เรียนแต่ละคนได้พัฒนาเต็มตามศักยภาพ

ประเวศ วะสี (กรมวิชาการ, 2543 ก : 4) มีหลักการว่า การจัดการเรียนรู้ที่เอาชีวิตจริงของผู้เรียนเป็นตัวตั้ง การเรียนเพื่อสร้างปัญญาให้รู้จักตนเอง รู้จักโลก สามารถ

พึ่งตนเองได้ทั้งทางเศรษฐกิจ จิตใจ สังคม อยู่ร่วมกันอย่างมีคุณภาพ เรียนรู้ได้อย่าง
ต่อเนื่อง มีความสุข สนุกสนานและเกิดฉันทะในการเรียนรู้

จากแนวคิดดังกล่าว พอสรุปได้ว่า การจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็น
สำคัญ หมายถึง การกำหนดจุดมุ่งหมาย สาระกิจกรรม แหล่งเรียนรู้ สื่อการเรียน และมุ่ง
พัฒนาคนหรือผู้เรียน ให้เกิดประสบการณ์การเรียนรู้เต็มศักยภาพ ความสามารถ สอดคล้อง
กับความถนัด ความสนใจ และความต้องการของผู้เรียน

6.2 หลักในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2543 ข : 21) ได้สรุปปัจจัยสำคัญ
ในการสนับสนุนกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ไว้ดังนี้

1. กระบวนการเรียนรู้จะเกิดขึ้นได้ดี ถ้าผู้เรียนมีโอกาสคิด ทำ
สร้างสรรค์ โดยที่ครูช่วยจัดบรรยากาศการเรียนรู้ จัดสื่อ และสรุปสาระการเรียนรู้ร่วมกัน
2. กำเนียงความแตกต่างระหว่างบุคคลในด้านความสามารถทาง
สติปัญญา อารมณ์ สังคม ความพร้อมของร่างกาย จิตใจ และสร้างโอกาสให้ผู้เรียนเกิด
การเรียนรู้ด้วยวิธีการที่หลากหลายและต่อเนื่อง
3. สาระการเรียนรู้มีความสมดุลเหมาะสมกับวัย ความถนัด
ความสนใจของผู้เรียนและความคาดหวังของสังคม ทั้งนี้ผลการเรียนรู้จากสาระและ
กระบวนการจะต้องทำให้ผู้เรียนมีความรู้ ความคิด ความสามารถ ความดีและมีความสุขใน
การเรียนรู้
4. แหล่งเรียนรู้ที่มีหลากหลายและเพียงพอที่จะให้ผู้เรียน ได้ใช้เป็น
แหล่งค้นคว้าหาความรู้ ตามความถนัดและความสนใจ
5. ปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนกับครู และระหว่างผู้เรียนกับผู้เรียน
ต้องมีลักษณะเป็นกัลยาณมิตร ที่ช่วยเหลือเกื้อกูล ห่วงใย มีกิจกรรมร่วมกันในกระบวนการ
การเรียนรู้ คือแลกเปลี่ยนความรู้ ถักทอความคิดพิชิตปัญหาาร่วมกัน
6. ศิษย์มีความศรัทธาต่อครูผู้สอน สาระที่เรียน รวมทั้งกระบวนการ
ที่จะก่อให้เกิดการเรียนรู้ ผู้เรียน ใฝ่รู้มีใจรักที่จะเรียนรู้ทั้งนี้ครูต้องมีความเชื่อว่า ศิษย์
ทุกคนสามารถเรียนรู้ได้และมีวิธีการเรียนรู้ที่แตกต่างกัน
7. สาระและกระบวนการเรียนรู้เชื่อมโยงกับเหตุการณ์และสิ่งแวดล้อม
รอบตัวของผู้เรียน จนผู้เรียนสามารถนำผลจากการเรียนไปประยุกต์ใช้ได้ในชีวิตจริง

8. กระบวนการเรียนรู้มีการเชื่อมโยงกับเครือข่ายอื่น ๆ เช่น ชุมชน ครอบครัว องค์กรต่าง ๆ เพื่อสร้างความสัมพันธ์และร่วมมือกันให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และได้รับประโยชน์จากการเรียนรู้สูงสุด

6.3 ตัวบ่งชี้การเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ครูผู้สอนควรนำตัวบ่งชี้การเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญไปใช้เพื่อให้เกิดพฤติกรรม ดังนี้ศูนย์พัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2540 : 3) ได้วิเคราะห์ตัวบ่งชี้การเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ซึ่งบูรณาการมาจากทฤษฎีการเรียนรู้ 5 ทฤษฎี ประกอบด้วยทฤษฎีการเรียนรู้ที่มีความสุข การเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม การเรียนรู้เพื่อพัฒนากระบวนการคิด การเรียนรู้เพื่อพัฒนาสุนทรียภาพ และลักษณะนิสัย การฝึกกาย วาจา ใจ โดยแยกตามพฤติกรรมที่เกิดขึ้นก่อนเรียน ระหว่างเรียน และหลังเรียน ไว้ดังนี้

ตัวบ่งชี้การเรียนของนักเรียน

1. นักเรียนมีประสบการณ์ตรง สัมพันธ์กับธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
2. นักเรียนฝึกปฏิบัติจนค้นพบความถนัดและวิธีการของตนเอง
3. นักเรียนทำกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้จากกลุ่ม
4. นักเรียนฝึกคิดอย่างหลากหลาย และสร้างสรรค์จินตนาการ ตลอดจนได้แสดงออกอย่างชัดเจนและมีเหตุผล
5. นักเรียนได้รับการเสริมแรงให้ค้นหาคำตอบแก้ปัญหาทั้งด้วยตนเองและร่วมด้วยช่วยกัน
6. นักเรียนได้ฝึกค้นคว้า รวบรวมข้อมูลและสร้างสรรค์ความรู้ด้วยตนเอง
7. นักเรียนเลือกทำกิจกรรมตามความสามารถ ความถนัด และความสนใจของตนเองอย่างมีความสุข
8. นักเรียนฝึกตนเองให้มีวินัยและความรับผิดชอบในการทำงาน
9. นักเรียนฝึกประเมิน ปรับปรุงตนเองและยอมรับผู้อื่น ตลอดจนสนใจใฝ่หาความรู้อย่างต่อเนื่อง

ตัวบ่งชี้การสอนของครู

1. ครูเตรียมการสอนทั้งเนื้อหาและวิธีการ
2. ครูจัดสิ่งแวดล้อมและบรรยากาศที่ปลอดภัย จูงใจ และเสริมแรงให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้

3. ครูเอาใจใส่นักเรียนเป็นรายบุคคล และแสดงความเมตตาต่อผู้เรียนอย่างทั่วถึง

4. ครูจัดกิจกรรมและสถานการณ์ให้ผู้เรียน ได้แสดงออกและคิดอย่างสร้างสรรค์

5. ครูส่งเสริมให้ผู้เรียนฝึกคิด ฝึกทำ และฝึกปรับปรุงตนเอง

6. ครูส่งเสริมกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้จากกลุ่ม พร้อมทั้งสังเกตส่วนดี และปรับปรุงส่วนค้อยของผู้เรียน

7. ครูใช้สื่อการสอนเพื่อฝึกการคิด การแก้ปัญหา และการค้นพบความรู้

8. ครูใช้แหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายและเชื่อมโยงประสบการณ์กับชีวิตจริง

9. ครูฝึกฝนกิริยามารยาท และวินัยตามวิถีวัฒนธรรมไทย

10. ครูสังเกตและประเมินพัฒนาการของผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง

จากข้อมูลดังกล่าวจะเห็นได้ว่าบทบาทของครูที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ครูจะเป็นนักออกแบบและผู้อำนวยความสะดวกให้แก่ผู้เรียน ครูต้องใช้ความสามารถและความพยายามอย่างมากในการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ ที่จะสามารถช่วยให้ผู้เรียนเรียนรู้ด้วยความสุข มีโอกาสสร้างความรู้ด้วยตนเอง การเตรียมข้อมูลติดต่อแหล่งข้อมูล จัดหา จัดทำ วัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ เพื่อเตรียมให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติ จัดให้เพียงพอเพื่อทุกคนได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้ ครูต้องให้ผู้เรียนมีบทบาท มากกว่าครูผู้สอนมุ่งจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเองเป็นหลัก

6.4 เทคนิคการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

ในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญนั้น มีเทคนิคการจัดการเรียนรู้อยู่มากมาย ซึ่งครูสามารถนำไปปรับใช้ให้เหมาะสมกับลักษณะของผู้เรียน จุดประสงค์ในการเรียนรู้และเนื้อหาสาระที่จัดให้เรียน เทคนิคการจัดการเรียนการสอนมีหลายประเภท อาทิ

1. เกมการศึกษา
2. สถานการณ์จำลอง
3. กรณีตัวอย่าง
4. บทบาทสมมติ
5. บทเรียนสำเร็จรูป
6. ศูนย์การเรียนรู้

1. นักเรียนที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ด้านการอ่าน มีความสามารถในการอ่านภาษาไทย หลังจากได้รับการสอนอ่านตามแบบอยู่ในระดับ ดี

2. นักเรียนที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ด้านการอ่าน มีความสามารถในการอ่านภาษาไทย หลังจากการใช้วิธีการสอนอ่านตามแบบสูงกว่าก่อนการสอนอ่านตามแบบ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อัจฉรา นาคทรัพย์ (2546 : 67) ได้ศึกษาความสามารถในการอ่านของนักเรียนที่มีปัญหาในการเรียนรู้ด้านการอ่านโดยวิธีสอนอ่านเป็นคำ ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ที่ได้รับการสอน โดยวิธีการสอนอ่านเป็นคำ มีความสามารถในการอ่านคำหลังสอนอ่านเป็นคำสูงกว่าก่อนการสอนอ่านเป็นคำ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สุมาลี จอคนอก (2550 : 83) ศึกษาความสามารถด้านการอ่านของนักเรียนที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ด้านการอ่าน โดยใช้วิธีการสอนอ่านเป็นคำ ด้วยเทคนิคการใช้รูปภาพ ผลการวิจัยพบว่า

1. นักเรียนที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ด้านการอ่าน ที่ได้รับการสอนอ่านเป็นคำ ด้วยเทคนิคการใช้รูปภาพ มีความสามารถในการอ่านคำ อยู่ในระดับ ดี

2. นักเรียนที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ด้านการอ่าน ที่ได้รับการสอนอ่านเป็นคำ ด้วยเทคนิคการใช้รูปภาพ มีความสามารถในการอ่านคำก่อนและหลังการทดลองแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

เจริญขวัญ มุลน้อย (2552 : 54) ได้ศึกษาผลการใช้ชุดฝึกประสบการณ์ที่เน้นการวิเคราะห์งานและการใช้ภาพที่มีต่อทักษะการประกอบอาหารของเด็กออทิสติก ผลการวิจัยพบว่า ชุดฝึกประสบการณ์ที่เน้นการวิเคราะห์งานและการใช้ภาพมีผลต่อทักษะการประกอบอาหารของเด็กออทิสติก ช่วยให้เด็กนักเรียนออทิสติกมีทักษะการประกอบอาหารที่ดีขึ้น

จากผลการวิจัยภายในประเทศพบว่า การสอนอ่านสำหรับนักเรียนที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ นั้น ต้องใช้กลวิธีการสอนอ่านและอาศัยการฝึกหลายรูปแบบ และการสอนอ่านเป็นคำเป็นวิธีการหนึ่งที่จะช่วยให้นักเรียนที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ อ่านคำได้

7.2 งานวิจัยต่างประเทศ

ชวาร์ค (Schwark 1992) ศึกษาผลการเรียนเชิงปฏิสัมพันธ์ต่อการอ่านเพื่อความเข้าใจของนักเรียนเกรด 5 ที่ได้รับการจัดโครงการเขียนเชิงปฏิสัมพันธ์ต่อการอ่านแทนการทำกิจกรรมหลังการเขียนในแบบเรียน ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนมีความสามารถในการเรียนสูงจะมีความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจสูงขึ้น และนักเรียนที่มีความรู้และประสบการณ์จากการอ่านจะมีความสามารถในการเขียนเรียงความได้ดี

รอส (Ross, 1993 : 88) ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับเรื่องการสอนอ่านเป็นคำ ไว้ว่าการสอนวิธีนี้ใช้ได้ดี ทั้งเด็กพิเศษและเด็กปกติ ซึ่งคิดในด้านการจำคำ เด็กจะเรียนรู้คำศัพท์ได้มากกว่าและใช้เวลาน้อยกว่าการเรียนรู้โดยวิธีปกติ

แมรี และเปอร์แตรม (Marry and Bertram, 1997 : 174 - 178) ได้ศึกษากลวิธีการสอนอ่านและเขียนสำหรับนักเรียนที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ จากครูการศึกษาพิเศษ และนักการศึกษาทั่วไปจากเด็กเกรด 2 ว่าใช้วิธีสอนแบบใดบ้าง ผลการสำรวจพบว่า กลุ่มครูผู้สอนนักเรียนที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ ใช้วิธีอ่านแล้วเติมคำตอบ (Guided Reading) 90 % การอ่านเป็นรายบุคคล (Individualized Reading) 87 % การแลกเปลี่ยนหนังสือกัน (Tradebooks) 81.5 % และการเปลี่ยนกันอ่าน (Round – Reading) 74.1 % เป็น 4 วิธีในระดับแรกที่ใช้มากที่สุด และยังมีอีก 17 วิธี ที่ใช้สอนนักเรียนปกติ และนักเรียนที่มีปัญหาทางการเรียนรู้

เมอชิสัน (Merchisan, 2000 : abstract) ได้เปรียบเทียบวิธีการสอน 2 วิธี คือ วิธีการถอดรหัสคำ และวิธีการสอนอ่านเป็นคำ กับนักเรียนที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ระดับมัธยม จากการเปรียบเทียบทั้ง 2 วิธีนี้ พบว่า วิธีการสอนอ่านเป็นคำ ทำให้เด็กมีความสามารถในการอ่านคำดีขึ้น

จากเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง สรุปได้ว่า เด็กที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ มีความสามารถในการรับรู้ เรียนรู้ และจำคำได้ดีโดยการรับรู้ทางสายตา มีลักษณะการอ่านคำโดยใช้คำง่าย ๆ เป็นคำที่เด็กรู้จักและใช้ในชีวิตประจำวัน